БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

282 (11881) | 1968 оной декабриин 1, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ОММУНИС ПАРТИИН ЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

... арадай шалгармал манлай болог шо түрэл Коммунис партидаа амаршалгын ба баясхалангай үгэнүүдээр өөрынгөө Бүхэсоюзна ... съездэ суглараһан совет уран зураашадай олонациональна ... эй гүлөөлэгшэд хандана.

...Р-эй Уран зураашадай холбооной шагнагдаһан дээдэ хайрын — ... орденой түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Ве... ведэй Президиумдэ, Советскэ правительствада халуун баясха... ар хүргэнэбди.

...унизм байгуулгада искусствын уран зураашын ажалай дүүргэ... зоригжуулхы сэгнэлтэ үгэһэнэйнь түлөө, анхарал орол... манай съездэ КПСС-эй ЦК-гай эльгээһэн амаршалга соо элир... дүүлэгдэһэн партиин этигэл найдабариин түлөө КПСС-эй Цент... митедтэ бидэнэр үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэбди.

...рксизм-ленинизмын нангин үзэл сурталаар гэрэлтүүлэгдэдэг совет... һайханай культура угаа ехэ, гайхамшагта амжалтануудые туйлаа. ...волюционно тэмсэлдэ уран зураашын этигэл түгэлдэрөөр алба хэхэ, ... партиин политикада үнэн сэхэ, олониитэ арад зонтой нягта ..., ажабайдалые гүнзэгыгөөр мэдэдэг байха гээшэ һайнаар зо... ямар шухала удха шанартайб гэжэ манай ороной ...һан бэрхэтэй ба алдарта замые бидэнэр Совет гүрэнэй табин ... һайндэрлэлгын үдэрнүүдтэ хаража үзэхэдөө үшөө ...ахин, ...урсаар ойлгон мэдэрһэн байнабди.

... һайханай зохёолнуудай партийна ба арадай шэнжэтэй байха ...нинскэ гол ёһонуудай бата түгэлдэр, зүб байһые манай искусст... түүхэ лаблан гэршэлжэ үгэнэ. Эдэ гол ёһонууд Коммунис пар... һайханай талаар бэелүүлдэг политикын үндэһэ һууринь бо... болог, манай арадай, бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй омогорходог зо... байгуулгадань уран зураашадта туһалдаг байна.

...эй дээрэ ангиин эбсэшэгүй тэмсэл боложо байна. Империализм ...ализмын илалта түгэс дайшалтые али бүхы аргаар һаатуулхые .... Социалис оронуудай нэгэдэлые бэхижүүлхэ талаар СССР-эй ...ловакиин хоорондо Москвада баталагдаһан договорые бэелүүлхэ Советскэ правительствын абаһан хэмжээнүүдые бултыень манай ... шэнгеэр бидэнэр һайшаанабди.

...С-эй ЦК-гай апрелиин ба июлиин Пленумүүд уласхоорондын ...далые гүнзэгыгөөр шэнжэлээ, бүри эдэбхитэйгээр хүдэлмэрил... буржуазна үзэл бодолдо эсэргүүгээр зоримгой, эрид шууд тэм...най маанадые бултыемнай зоригжуулаа.

...уйдэ түгэлдэр илалта туйлаха коммунис үзэл сурталай манла... совет зураглан харалгын искусствын ажал ябуулагшад эсэшэ ...гөөр тэмсэхэ гэжэ бидэнэр манай партиин Центральна Коми...дүүлнабди.

... общество байгуулгада бүхы арадтаяа хамта эдэбхитэйгээр ха... гээшэ өөһэдэймнай уялга болоно гэжэ совет уран зураашад ... Энэ хадаа зохёон байгуулхы хүдэлмэриин хизаарлашагүй хараа ... зураашадай үмэнэ нээжэ үгэнэ.

...ёһонуудыень бидэнэрэй баримталдаг социалис реализм хадаа ...тын соёл сурталай-зохёохы бодолые харуулна, энэ хадаа тү...татай уран зохёолнуудые байгуулха үндэһэ һуури боложо үгэнэ. ... реализм хадаа оюун бэлигэй, искусствын элдэб олон янзын ...уудай, найруулгануудай бүри урэ ехэтэйгээр хүгжэхэ ург... боломжо нээжэ үгэнэ.

... түрүү социалис соёл культурые муушалха ба удхыень һу... зорилгоор буржуазна номнолшодой хэдэг һэдэлгэнүүдые совет ...шад буруушаана. Советскэ зураглан харуулгын искусствын ... социалис Эхэ оронойнгоо түлөө, совет хүнэй ажалай габьяа... омогорходог, манай ороной бүхы аха дүү арадуудай соёл куль...лбаран хүгжэлгөөр баясадаг гэжэ бидэнэр мэдүүлнэбди.

... һайханай талаар хүгжэлтэ ямар ехэ орёоб, мүнөөнэй темэнүү...дөөр, ойлгосотой һайнаар найруулан харуулха шэнэ арганүү...өөрөөл бэдэрэгшэдэ зохёолой талаар ямар бэрхэшээлнүүд то... гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Зүгөөр хэршье гоё нэрэтэйгээр нэр...эршье шууяатай ехээр соносхогдодог байгаашье һаань, ёһо гэ...дэг «бэдэрэлгэнүүдые» шэнэ юумэ түүсхэлгэ гэжэ тоолохые ...ээдэншье зүбшөөхэгүй байнабди. Өөһэдынгөө зохёолнуудаар ... хэхэ гээшэ уран зураашын нангин уялга байһан тухай би...анагүйбди. Энэ хадаа реализмын классигуудай агуухэ заяашал...нагдан болоно. Арадай хүсэл эрмэлзэлгэнүүдые элирхэйлэг... совет арадай гоё һайханай талаар улам бүри ургажа байгаа ...дые хангаха гээшэ совет уран зурааша бүхэнэй нангин уялга ...жабайдалые, тэрэнэй удхые хазагайруулан ёһо тэдыгээр, бай...соонь, шадабари багатайгаар байгуулагдаһан зохёолнууд манай ...дэлмэри дотор үзэгдэхэ ёһогүй.

...ээр, совет зураглан харуулгын искусствын ажал ябуулагшад. ...энэй, бүхы үндэһэ яһатанай, ондо ондоо түхэл маягтайгаа ... түлөөлэгшэд арадта ба Ленинскэ партида өөһэдынгөө зохёохы ... үнэн сэхээр алба хэхые гүнзэгы ехээр, халуунаар бултадаа ... байнабди. Манай социалис бодото байдалые зүбөөр харуулха...унизмын агуухэ үзэл бодолые батадхахаһаа үлүү нангин ба ... юумэн уран зохёолдо бүхэндэ байхагүй гэжэ бидэнэр эти... Уран һайханай талаар дэлхэй дээрэ боложо байһан хүгжэлтые ...ско-ленинскэ ёһоор дэлгэлэн харуулхаһаа, совет искусствын баян ...элые сэгсэлхэһөө, тэрэнэй туйлалтануудые оролдосотойгоор, ...тэйгээр тайлбарилхаһаа, социалис реализмын гол ёһонуудай ...ээр байлгые хамгаалхаһаа нангин ба хүндэтэй юумэн совет ... шэнжэлэгшэдэ байхагүй.

...И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ талаар ехэ, тон ...татай зорилгонууд маанадай үмэнэ табигдана.

...ю зорюулагдаһан выставкэнүүдые бэлэдхэхэ талаар СССР-эй ...ашадай холбоон, бүхы аха дүү республикануудай мастернууд ...мэри хэнэ. Ленинизмын һүр жабхалангые ба илан мандал...унис парти ба совет арадай нэгэдэлые Ильичэй али бүхы та...үгжэнги, сэсэн мэргэн ухаатай, энэрхы хүн байһые гүнзэгы...улһан шэнэ зохёолнуудые байгуулхые совет уран зураашад ....

...унис соёл культурые байгуулха түүхэтэ зорилгонуудые дүүрэ...лада, парти ба арадай оролдолгодо, удха түгэлдэр зоригжуулхы ...даар харюусахын тулада совет уран зураашад бүхы оюун ...бүхы хүсэ шадалаа зорюулха гэжэ Коммунис партиин Централь...едые совет уран зохёолшодой гурбадахи съезд найдуулна.

...унизм байгуулагша совет арад мандаха болтогой!

...ай илалтануудые эмхидхэн зоригжуулагша Советскэ Союзай ... коммунис парти мандаха болтогой!

СССР-эй УРАН ЗУРААШАДАЙ ГУРБАДАХИ СЪЕЗД.

Алдарта ойн хүндэлэлдэ

АЖАЛАЙ ВАХТАДА ЖАГСАНХАЙ

Мал ажалай продукци эрид ехээр абадаг болохо зорилго табиһан партиин ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэридэ бодото ажалаараа харюусан, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө хүдөөгэй ажалшадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй эршэ үдэр бүри шачгадана.

Энэ жэлэй үбэлжэлгын үедэ гүрэндэ тушааха үхэрөө шахан таргалуулжа, шэгнүүрыень сүүдхэдээ килограмм килограммаар нэмээе гэһэн Яруунын совхозой үхэршэдэй уряае халан абаһан Захааминай аймагай Далахайн совхозой малшад эдэ үдэрнүүдтэ шармайн ажалланад. Тус совхозой 4500 үхэрэй ехэнхинь ажалдаа амжалта туйладаг дүршэл ехэтэй болоһон малшадта даалгагданхай. Жэшээнь, хорёод жэлэй туршa соо мал ажалда хүдэлмэрилжэ байһан Зана Самбилович Дылыков, Гарма Дондукович Дондуков гэгшэд үнгэрэгшэ бэлшээриин үедэ харууһалжа байһан үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүр сүүдхын 1010—1060 граммаар нэмээжэ шадаа һэн. Эдэ хоёр үхэршэд үбэлжэлгын үедэ шахан таргалуулжа байһан малайнгаа шэгнүүр зунайхиһаа бага бэшээр нэмээхэ гэжэ шиидэнхэй.

— 1968 ондо мяха гүрэндэ тушааха даабаряа болзорһоонь урндшалан дүүргэжэ шадаабди. Ерэхэ жэлдэ бэлэдхэлэй пунктда абаашагдаха үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүр үбэлжэлгын үедэ дунда зэргээр 900—1000 граммаар нэмээхын тула совхоз доторнай мал шахан таргалуулга һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Мяха гүрэндэ тушаалгаар түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабари 1970 ондо В. И. Ленинэй түрэһэн үдэр болотор дүүргэхэ гэһэн уялга манай малшад абанхай, — гэжэ тус совхозой зоотехник Илья Шагдурович Сиренов хөөрэнэ.

Н. ХАЗАГАЕВ.

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэдэй дунда агуу багша Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойе ажалай ехэ амжалтаар угтаха гэһэн социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүрысөөндэ заводой цех, участок, хүдэлмэришэн бүхэн оролсоһон байна. Социалис мүрысөөнэй эршэ үдэр бүри шангадажа, заводой коллектив ажалдаа һайн амжалта туйлана. Энэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон заводой эрхим электро-гагнуурша н, коммунис ажалай ударник Николай Филиппович Шитин ажалдаа шалгарна. Тэрэ үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, 1968 онойнгоо түсэбые арбан һара соо бэелүүлжэ шадаа. Нүхэр Шитин мүнөө түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбөөр ажаллажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Ф. Шитин.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ОЛОШОРЬООР

«Забайкаллес» комбинат болон ой модоной, модо болбосоруулхын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком бага комплексно бригадануудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй октябрь һарын дүн согсолон гаргаа.

Бага комплексно бригадануудай ажал зүбөөр эмхидхэбэл, амжалта туйлагдана гэжэ леспромхозой хүдэлмэриин дүй дүршэл элирүүлэн харуулаа. Тиимэһээ комбинадай предприятинуудта эдэ бригадануудай хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ. Тэрэнэй дүн һара бүхэндэ гаргагдадаг.

Модошод В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан вахтада жагсажа, ажалайнгаа бүтээсэ улам дээшэлүүлжэ байнхай. Энэ талаар октябрь һара амжалтатай байба. Бага комплексно 10 бригада тус бүридөө һара соо 2000 гаран кубометр хүрэтэр модо бэлэдхэдэг болоо.

Хамта дээрээ 250 гаран бригадануудай дундаһаа Гафир Минулинай даадаг бригада (Хандагатайн леспромхоз) түрүүлжэ гараа. Тус бригадынхид октябрь һарада 2619 кубометр модо бэлдэжэ таллууһан байна. Социалис Ажалай Герой Алексей Павлович Кудряшовой бригада 2600 кубометр бэлдээд, 2-дохи һуури эзэлээ.

Байгалай леспромхоздо Петр Викулович Русинай бригада мүн ехэ бүтээсэ туйлаба. 2410 кубометр модо бэлдэһэн, таллууһан тус бригадынхид 3-дахи һуурида гаранхай.

«Баргузинлес» трестын предприятинуудай бригаданууд мүн лэ амжалта туйлаа. Нүхэд М. С. Москвин, В. С. Щукин гэгшэдэй бригаданууд ажалайнгаа бүтээсэ 2300—2300 кубометртэ хүргэһэн юм.

Ажалай вахтада жагсаһан түрүү бригаданууд абаһан уялгаа бодото дээрэнь бэелүүлхэ байһандаа батаар этигэнэ.

Н. ТЮРНЕВ.

Яруунынхидай үүсхэл дэмжэнэбди

МАЛ ТҮРГЭН ТАРГАЛНА

◆ Эндэ нэгэ доро 430 үхэр шахагдана. ◆ Үхэр бүхэндэ үдэрэй 9—9,5 тэжээлэй единицын хэмжээнэй хоол үгтэнэ. ◆ Октябрь, ноябрьда шахамал бүхэн шэгнүүрээ сүүдхын 1000—1200 грамм хүрэтэр нэмээгээ.

Үбэлэй сагта үхэр мал зүбөөр шахан таргалуулжа, тэдэнэйнгээ толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ дунда зэргээр 1000 граммаар нэмээхын түлөө мүрысөөл гэжэ Яруунын совхозой малшад республика доторoo үүсхэл гаргаа һэн.

Энэ үүсхэл уряань Улаан-Үдын аймагай ажахынуудта үргэнөөр дэмжэгдэжэ байна. Һаяшаг Ехэ-Куналейн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад сугларжа, яруунынхидай үүсхэлтэй танилсаад, мүн өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд байхадаа, үбэлэй сагта шахамал малай шэгнүүрые сүүдхэдээ баһал 1 килограммһаа бага бэшээр нэмээхын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидээ.

Энэ жэлдэ үбэлжэлгын эхилхын урда тээ, бүри август һараһаа тус колхозойхид бүхы фермэнүүдһээ эрэ буруу, хашарагуудые суглуулжа, һайнаар харууһалан томо болгохо, тулжүүлхэ, шахан таргалуулха тусхай гүүртэ эмхидхэһэн юм. Тэндэ бүхыдөө 700 толгой үхэр суглуулагдаа. Тэдэнһээ эгээл томонуудыень илгаад, 430 мал шахан таргалуулхаар табяа. Харууһа, тэжээлыень зүбөөр эмхидхэхын тула тэдэ малаа дүрбэн гүүртэ болгожо, тус тустань 100—110 толгойгоор илгаа һэн. Гүүртэ бүхэндэ дүршэлтэй бэрхэ, эрэлдэсотой шударгы малшад табигдаа.

Үбэлэй хүйтэнэй үедэ үхэр малые түргэн таргалуулха, шэгнүүрынь ехээр нэмээлгэхэ гэбэл, дулаан зохид, досоогоо хөбто кормушкатай байрада байлгаха ёһотой гэжэ куналейнхид өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ һайн мэдэхэ болонхой. Тиимэһээ гүүртэ бүхэн намар үшөө дулаан байхада малайнгаа хашаа, хорёо һайнаар заһаһан, заримыень шэнээр түхээрһэн байна.

Мүн малдаа олон янзын, һайнаар буйлуулагдаһан үбһэ тэжээл горитойгоор эдюулхэ гэжэ түрүүшын үдэрһөө оролдоо юм. Мүнөө шахамалнуудтаа үглөөгүүрынь орооһо талханай зүйл халуун уһанда худхаһан, эһээһэн бүрдүүг, 1 килограмм үбһэ эдюулнэ. Тиигээд үхэрнүүдээ ойро зуура гаргажа, түтын таряанай һуури дээгүүр үдэрэй 3 час болотор алуулдаг. Удаань тэдэнээ уһалжа, байрадань асараад, обёосой гү, али шэниисын талха уһанда үлхэнөөр худхаад эдюулнэ. Шахамал мал бүхэндэ 2 килограмм тухай талхан үгтэдэг.

Һүниндөө малай тус бүридэнь 10 килограмм силос үгтэнэ. Тэрэнһээ гадна, үхэрнүүдэй үдэр һүнигүй эдижэ, долёожо байха дабһан, мел, трикальци фосфат гэхэ мэтые ходо байлгадаг.

Таарамжатай зохид, дулаан байрада, үбһэ болон бусад шэмэтэй тэжээл дураараа эдеэд, пэйнаар харууһалагдажа байһан мал түргэн таргална, шэгнүүрээ ехээр нэмээнэ. Жэшээлхэдэ, малшад К. Д. Кушнарев, Н. М. Кондрашин гэгшэдэй хаража байдаг хашарагууд октябрь һарада тус бүридөө шэгнүүрээ сүүдхын 1200 граммаар нэмээгээ гэхэ гү, али бүхыдөө 36 центнер нэмээһэн. Мүн дүршэлтэй малшад Г. А. Патрахин октябрьда үхэр бүхэнэй шэгнүүр сүүдхын 1100 граммаар дээшэлүүлээ. Малшад Н. Н. Ковалев, Е. Е. Филатов гэгшэдэй хаража байһан шахамалнууд баһал нилээд таргалжа, шэгнүүрээ ехэ болгоо.

Тэсгэн ноябриин 25-да тэдэ малыень үшөө дахин шэгнэхэдэнь, үхэр бүхэниинь баһал сүүдхэдээ 1000 граммһаа бага бэшээр шэгнүүрээ ехэ болгоһон байба.

Гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэхын тула колхоз 130 центнер мяха худалдаха ёһотой. Һаяар бэлэдхэлэй пунктда тушаагдахаар бэлэн болоһон үхэрнүүд бии. Тус колхоз декабрь һарада бэлэдхэлэй пунктда 200 центнер гахайн, 300 центнер үхэрэй мяха оруулхаар хараална. Тиигэжэ гүрэндэ мяха худалдаха жэлэй түсэб 370 центнерээр үлүүлэн дүүргэгдэхэ юм.

Тиигээд байхадаа декабрь соо үшөө 300 үхэр шахалганда табижа, түргэн таргалуулаад, шэгнүүрыень ехэ болгоод, ерэхэ жэлэй январьда тушаажа, гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилготой.

Ехэ-Куналейн малшад үбэлэй сагта үхэрнүүдые һайнаар шахан таргалуулха тушаа абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ, агуухэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтаха, КПСС-эй ЦК-гай Октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха байһаниинь лабтай.

И. ЩЕГЛАЕВ.

...АЛ ХҮДЭЛМЭРИНЬ ДЭЭДЭ ХАЙРААР ТЭМДЭГЛЭГДЭБЭ

... зураглан харуулгын мүнөөнэй ... хүгжэлтэ тухай, коммунизмын түлөө ...эй нэгэ жагсаалда манай уран зураа...шадаг һуури тухай, В. И. Ленинэй түрэ...0 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ тухай ехэ хөө... уран зураашадай бүхэсоюзна III съезд ...олоо.

...риин 29- съездын һүүлшын үдэр болоно. ...хүдэлмэридэ КПСС-эй ЦК-гай Политбю...шүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай сек... Н. Демичев хабаадалсаа.

...эй Уран зураашадай холбоондо Ленинэй ...рюулгын баярай ёһололоор үглөөнэй за...эхилээ. Агуухэ Октябриин Социалис ре... үзэл сурталаар нэбтэрэнги совет ... харуулгын искусствые хүгжөөлгэдэ га... байһанайнгаа түлөө Холбоон шагнагд...гаа.

...эй Верховно Соведэй Президиумэй Тү...н орлогшо **М. А. Ясновто** үгэ үгтөө. ... Уран зураашадай холбооной Ленинэй ... шагнагдаһан тухай указые тэрэ уншана.

... Яснов суглараашадай нэрьемэ альга та... доро Ленинэй орденые СССР-эй Уран ...дай холбооной тугта бүхэлэн байлгаад, ...ээ.

... хайрада хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, ...раашадай гурбадахи съездын делегадуу...ет харуулан ойлгуулгын искусствын ...ал ябуулагшадые үгэ хэлэгшэ Советскэ ... Коммунис партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын зүгһөө халуунаар амаршалаа, зохёохы хүдэлмэридөө амжалта туйлахыень тэдэндэ хүсөө.

Ажал ба тэмсэлдэнь совет хүнүүдтэ туһалхаар, тэдэндэ олон баяр баясхалан түрүүлхээр голотомо зохёолнуудые зураглан харуулгын искусствын ажал ябуулагшад байгуулха гэжэ этигэжэ байһанаа М. А. Яснов үгынгөө түгэсхэлдэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

Е. Белашова харюугай үгэ хэлээ.

Коммунис общество байгуулгада зорюулан совет уран зураашадай хэһэн зохёохы ажалда үндэр сэгнэлтын үгтэһэнэй түлөө бидэнэр бултадаа золтой хубитай байһанаа мэдэрнэбди, омогорхонобди, Коммунис партида, Советскэ правительствада, манай агуухэ совет арадта баясхалан хүргэнэбди гээд тэрэ хэлээ.

Зураглан харуулгын искусствын ажал ябуулагшад тухай Эхэ орон, парти угаа ехэ оролдолго гаргадаг, энэ оролдолгонь маанадые зоригжуулдаг, бүхы оюун бэлиг, зоригжол болон хадуун абьяасаа өөргэнь зорюулхабди гэжэ бидэнэр партиие найдуулнабди.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые съездын делегат **Н. Томский** уншаа.

Партиин Центральна Комитедтэ совет уран зураашадай эльгээхэ бэшэгые съезд зал соо һуугшадай нэрьемэ альга ташалган доро баталан абаһан байна.

Удаань СССР-эй Уран зураашадай холбооной правлениин ба Холбооной центральна шалгалтын комиссиин шэнэ составай һунгалтын дүнгүүд гаргагдаа.

Съездын тогтоол баталан абтаа. Манай партиин ба арадай хэрэгтэ совет зураглан харуулгын искусствын мастернууд бүхы хүсэ шадалаараа алба хэхэ гэжэ съезд Коммунис партиие, Советскэ правительствые тогтоол соогоо найдуулһан байна.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ зорилгонуудта өөрынгөө бүхы хүдэлмэри зорюулхыень совет уран зураашадые съезд уряалаа, совет арадай түүхэтэ туйлалтануудые магтаһан уран һайханай шэнэ түгэлдэр зохёолнуудые байгуулжа энэ агуухэ үдэрые зураглан харуулгын искусствын мастернууд угтаха гэжэ этигэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

Социалис оронуудай искусствануудай мастернуудтай совет уран зураашадай зохёохы холбоо барисаагаа бүри үргэнөөр хүгжөөхэнь, дэлхэйн искусствын түрүү хүсэнүүдые саашадань нягтаар жагсаахын тулада хүсэлэл оролдолго гаргахань шухала гэжэ съезд тоолоно.

Ленинскэ Коммунис партиие тойрон нягтаар жагсахыень, коммунис общество байгуулха хэрэгтэ өөһэдынгөө бүхы оюун бэлиг, зоригжол ба шадабариие зорюулхыень совет зураглан харуулгын искусствын бүхы мастернуудые уран зураашадай съезд уряална гээд тогтоолой түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

Тиигээд уран зураашадай бүхэсоюзна III съезд хүдэлмэреэ дүүргэв. (ТАСС).

Һүүлэй онин

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕН — СОВЕТ УРАН ЗУРААШАДАЙ ТУР ДЭЭРЭ

МОСКВА. (ТАСС). Союзуудай байшангай колонно зал соо уран зураашадай Бүхэсоюзна III съезд ноябриин 29-дэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Совет уран зурагай искусствын хүгжэлтэдэ габьяатай байһанайнь түлөө СССР-эй Уран зураашадай холбооной шагнагдаһан Ленинэй орден барюулгын баяр ёһолол үглөөнэй заседани дээрэ болоо.

Делегадууд ба съездын айлшадай нэрьемэ альга ташалган доро СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо М. А. Яснов үндэр шагнал барюулба.

СССР-эй УРАН ЗУРААШАДАЙ ХОЛБООНОЙ ПРАВЛЕНИИН ПЛЕНУМ

СССР-эй Уран зураашадай холбооной правлениин шэнэ бүридэлэй түрүүшын заседани ноябриин 29-дэ болобо. 159 хүн правлենидэ һунгагдаһан байгаа.

СССР-эй Уран зураашадай холбооной правлениин түрүүлэгшээр Е. Ф. Белашова һунгагдаа.

35 хүнһөө бүридэһэн секретариадые Пленум һунгаба.

СССР-эй Уран зураашадай холбооной шэнээр һунгагдаһан Центральна шалгалтын комиссиин түрүүшын заседани болобо.

Комиссиин түрүүлэгшээр И. Ф. Титов һунгагдаа.

БУХАРЕСТДЭ ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

Нэгэдэмэл командованиин түсэбтэй тааралдуулан Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй арминуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн 1968 оной ноябриин 26-һаа 29 хүрэтэр Бухарест хотодо болоо.

Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй нэгэдэмэл Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша Советскэ Союзай маршал И. И. Якубовский энэ зүблөөе хүтэлбэрилбэ.

Варшавска договорто хабаададаг оронуудай сэрэгүүдэй дайшалхы бэлэдхэлэй ябаса ба өөрыгөө хамгаалха хүсые саашадань бэхижүүлхэ талаар гол шухала асуудалнууд зүблөөн дээрэ харагдаһан байна.

Зүблөөндэ хабаадагшад сэрэгэй частьнуудта, сэрэгэй-һургуулинуудта ошожо хараа. Румыниин Социалис Республикын янза бүриин түрэлэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы һуралсал ба хэшээлнүүд дээрэ байлсаа.

Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша Советскэ Союзай маршал И. И. Якубовский, нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник, армиин генерал С. М. Штеменко, Варшавска договорто хабаададаг оронуудай арминуудай делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй Румыниин Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь, Гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ Николае Чаушеску уулзажа хөөрэлдөө.

Уулзалга хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

«КОСМОС-255» НИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

ТАСС-ай мэдээсэл

«Космос-255» гэжэ зэлжээтэ хэмэл одон 1968 оной ноябриин 29-дэ Советскэ Союзһаа дэгдээгдээ.

ХҮДӨӨГЭЙ ЭНЕРГЕТИГҮҮДЭЙ КОНКУРС

Электрын элшэ хүсэ эрхимээр хэрэглэхэ, колхозууд, совхозуудта, СССР-эй Энергетикын ба электрификациин министерствын, «Сельхозтехникын, «Скотооткормын», «Птицепромой» предприятинуудтахи электро-тухеэрэлтэнүүдые һайнаар ашаглахын түлөө конкурс-харалга Россин Федерацида 1969 оной январиин 1-һээ эхилхэнь. РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын коллегиин заседани дээрэ ноябриин 28-да энэ шиидхэбэри абтаа. Тус конкурс В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагданхай.

Нэгэ хүндэ абажа бодобол үйлэдбэриин хэрэгтэ электрын элшэ хүсэ хэрэглэлгээр эрхим дүн туйлаһан, хүдөө нютагуудта соёл ба ажаһуудал хангаха эмхи зургаануудые, зоной байрануудые сүм электрификацилһан автономито республиканууд, хизаарнууд, областьнууд, ажахынууд, предприятинууд конкурсдо илаһанда тоологдохо. Тэдэ хүндэлэлэй грамотануудаар, мүнгөөр, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаха юм.

Конкурс-харалгын дүн 1970 оной апрелиин 1-дэ гаргагдахаар хараалагдаа.

ХАМТЫН ЗӨӨРИ ХИМГАДАХА, АРЬБАЛХА

Социалис зөөриин бүрин хүсэд байлгые олониитээрээ шалгаха таба һара тухай Арадай хиналтын областной комитедэй, Облпрофсоведэй, ВЛКСМ-эй обкомой хамтын тогтоол абтажа, байгша оной май-октябрь һарануудта республика дотор хаа хаанагүй шалгалта, хиналтын ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаа.

Олониитын шалгалта юу харуулааб, ямар тобшолол хэлтэйб, саашадаа хайшаа зорилго табигданаб гэжэ республика дотороо дүн гарган, дэлгэрэнгыгээр зүбшэлэн хөөрэлдэхын тула аймагуудай арадай хиналтын комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй, бүлэг, постнуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, ниитэ эдэбхитэдэй зүблөөн декабриин 2-то болохонь.

Энэ харалгын дүн дээрэһээ абтаһан баримтанууд, һанамжа дурадхалнууд, урдахи зорилгонууд тухай Зэдын аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр А. Шатуевай статья болон бусад материалнуудые доро тунхаглахамнай.

ХАРАЛГЫН ДҮН, СААШАНХИ ЗОРИЛГО

Хабаадалсаһан зоной тоогой, шалгалтын дэлисэ далайсын галаарнь абабал, манай Зэдын аймагта харалга ёһотой арад ниитын шэнжэтэй байба. Таба һарын туршада бүхы колхоз, совхозуудта, предприяти, эмхи зургаануудта байгуулагдаһан харалгын 28 комиссида арадай хиналтын 512 эдэбхитэн, ажахын, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд хабаадаа. Комиссинуудай гэшүүдэй диилэнхы олонхинь. тодорхойлон хэлэбэл, 406-ниинь хүдэлмэришэд, колхозникууд, алба хаагшад байгаа. Хиналта, шалгалтын хүдэлмэри ажалшадай эдэбхи үүсхэлээр хэгдээ гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй. Тэдэ бүхы комиссинуудай хүдэлмэриие ударидахын тула 17 гэшүүдтэй аймагай комисси байгуулагдаа һэн. Комиссинуудай бүридэлые суглаанууд дээрээ хаража баталхаһаа эхилээд, партийна эхин организацинууд, КПСС-эй райком олониитын харалгын ябасые һонирхожо, нютаг нютагай комиссинуудай хүдэлмэридэ тодорхой туһаламжа үзүүлээ.

Социалис зөөриин бүрин хүсэд байлгые олониитээрээ шалгаха комисси бүхэн өөрынгөө уалга һайн мэдэжэ, хүдэлмэрээ шамгайгаар ябуулһанһаа, урагшатайгаар ажаллаа гэжэ хэлэмээр.

Аймагай комисси бүхы колхоз, совхозуудай, предприяти, эмхи зургаануудай ахамад бухгалтернуудай, эхин партийна организацинуудай секретарьнуудай, местком болон рабочкомуудай түрүүлэгшэнэрэй семинар татаад, харалгын зорилго, шалгалтын хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэжэ, ойлгуулжа үгэһэн байна. Мүн иимэ семинарнууд ажахы бүхэндэ зарлагдаһан, эхин партийна организацинуудта ниитэ харалга эмхитэйгээр үнгэргэхэ тухай асуудал партийна сутлаан дээрэ тусхайлан зүбшэгдэһэн байха.

Тиин харалгын комиссинууд эртээнһээ бодомжотойгоор табиһан түсэб хараануудайнгаа үндэһөөр хүдэлмэрээ ябуулжа эхилһэн байгаа. Нэн түрүүндэ гүрэнэй ба кооперативна зөөри ямар бүридхэлтэйб, хэр зүбөөр ашаглагданаб, хэрэглэгдэнэб гэжэ шалгагдаһан. Энэ талаар абажа согсолходо, 34 мянган түхэригэй үрилтэ, үбэршэлгэ элирүүлэгдээ.

«Бурятцелинстрой» манай аймагтахи ПМК-гай барилгын участогуудта шифер, хирпиисэ, хюрөөдэмэл модоной һалан муугаар хадагалагдадаг, бүридхэл һулатай байһан дээрэһээнь 1600 түхэригэй материал үригдэһэн байба. Тэрэнэй 960 түхэригынь нэхэгдэжэ, зэмэтэй хүнүүдээр түлүүлэгдээд байна.

Борьёогой совхозой отделениин бухгалтернууд ажалай хуурмаг наряад табижа, 1536 түхэриг үбэршэлһэнөө баригдаад, «эдиһэн мүнгэеэ бүгэдыень түлөө. Зэмэтэ нюурнууд Круглякова, Богаева гэгшэд сүүдтэ үгтэжэ, 3—4 жэлээр сүлөөгөө хаһуулаа.

Үрилтэ, үбэршэлгэ элирүүлхэ ябадал харалга үнгэргэхэ комиссинуудай түрүүшын алхам байгаа, харин дуталда ороһон һангай зөөри тэхэрюулхэ, саашадань тэрэнэй бүтэн бүрин байлгые хангаха гээшэ шалгалтын гол зорилго һааб даа. Дээрэ дурдагдаһан хоёр жэшээһээ гадна, элирүүлэгдэһэн олон хоролто, үрилтэнүүд тушаа эрид хэмжээн абтажа, гүрэнэй болон кооперативна предприяти, эмхинүүдтэ ушарһан хохидолнууд тэхэрюулэгдэнэ.

Элдэб дуталта, үбэршэлгэнүүдэй үндэһэн шалтагаание ажаглан согсолходо, материальна харюусалгатай тушаалда һайн шалгагдаагүй, этигэл, харюусалга багатай хүнүүд томилогдожо, хиналта, бүридхэлэй һулаһаа мэхэ гохо хэжэ, һангай зөөри үринэ, үбэршэлнэ. Энээнһээ зохихо тобшолол хэхэ ажахын, предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд материальна харюусалгатай кадрнуудтаа эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг болохо, үнэн сэхэ хүнүүдтэ хамтын зөөри найдахаа ёһотой гэжэ комиссинууд дурадхаа, энэ асуудал олонхи партийна эхин организацинуудай сутлаанууд, нютагай Соведүүдэй сесси, гүйсэдхэхэ комитедүүдэй заседанинууд, үйлэдбэриин зүблөөнүүд дээрэ зүбшэн хэлсүүлээ. Тэндэ баталан абтаһан тогтоол шиидхэбэринүүдэй, хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудай дүүргэлтые арадай хиналтын бүлэгүүд, постнууд хинамжадаа абанхай.

Муу бүридхэлһөө, һалан хадагаламжаһаа боложо үрилтэ, гээлтэдэ ороһон эд хэрэгсэлнүүдые хэрэгһээ гараба гээд, элдэб эсын акт бэшэжэ, предприяти, эмхи зургаануудай гаргашада тоходог ушар ниитэ харалгын үедэ олоор элирүүлэгдээ.

Жэшээлхэдэ, Зэдын райондохи барилгын управленидэ (РСУ-да) имагтал хадагаламжын хангалтагүйһөө 500 түхэригтэй цемент, хирпиисын хэрэгһээ гарахадань, тэрэниие үйлэдбэриин урилтэдэ ороо һэн гэлэй гэжэ акт табиһан байба. Арадай хинагшад энээндэ зэмэтэй мастернууд Дамбаев, Кожевников гэгшэдтэ материалнуудай үнэ сэн түлүүлхэ гэжэ дурадхаһан байна.

Адуушадай алдаһан 8 толгой даага, үрээнүүдые колхозой хамтын гаргашада хамжуулха гэһэн тогтоол Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени гаргаһан байгаа. Харалгын комиссинхид тэрэниинь буруушаажа, харюусалгата ажалдаа һалан муугаар хандаһан адуушадай үгы болгоһон моридой хүлһынь бодхоолгоһон байна.

Энэ мэтээр хамтын, гүрэнэй зөөри хэрэгһээ гараба гээд худал акт табидаг ябадалтай саашадаа шангаар тэмсэхэ хэрэгтэй гэжэ ниитэ харалгын дүн дээрэһээ тобшолол хээбди.

Сабшалан, таряалан малда түйбүүлхэ, ургасада гээлтэ ушаруулхаһаа эхилээд, хүдөө ажахын продукци хоролто дуталтатайгаар үйлэдбэрилдэг ябадалтай үнгэрһэн хабар, зун, намарай хүдэлмэриин халуун үедэ урда урданайхиһаа шангаар тэмсэгдээ. Ниитын малда үгтэдэг тэжээлые хараалагдаһан хэмжээнэйнь ёһоор гүйсэд үгэхэ, һайнаар буйлуулха, үбһэ хоолэй гаргашын аша харюуе дээшэлүүлхэ зорилго хаана, ямар зэргээр дүүргэгдэнэб гэжэ мүнөө хүдөөгэй эдэбхитэд нарин гэгшээр хинажа, шалгажа байнхай, шухала газартань зохихо хэмжээнүүдые абана.

Социалис зөөриин бүридхэл, байдал шалгаха таба һарын туршада харалгын комиссинууд булта дай эдэбхитэй һайнаар хүдэлөө.

Ехэ үүсхэл оролдосотойгоор ажаллаһан арадай хинагшадай тоодо түрүүн Борьёогой совхозой шалгалтын комиссиин гэшүүдые дурдалтай. Нүхэр Чойдоновой ударидадаг тэндэхи комиссинхид совхозойнгоо бүхы үйлэдбэриин участогуудаар хэдэ дахин ябажа байдалыень хараа, ажалай бүтэсэ, шанарые шалгаа. Совхозой зөөриин байһан лэ газарта—бүхы складууд, мастерской, фермэнүүд, отаранuудта зэр зэмсэгэй, машина, техникын ямараар хадагалагдажа, ашаглагдажа байһые, хамтын малай тоо толгойн хэр зүбөөр бүридхэгдэдэгые нягта нарияар шалган харагдаа. Тиин тус совхоздо элирүүлэгдэһэн 2730 түхэригэй үбэршэлгэ түлүүлэгдээ, бүруугаар гаргашалагдаһан 1200 түхэригэй эдлэл хэрэгсэл тэхэрюулэгдээ, һалан муугаар хадагалагдаһанһаа гутаһан, гэмтэһэн 1753 түхэригэй зөөри элирүүлэгдээ.

Ториин, Оёорой совхозуудтахи, Ленинэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудтахи харалгын комиссинуудай үүсхэһэн, хаһан юумэ мүн лэ горитой.

Гэхэ зуура тус харалгын үедэ хараалагдаһан бүхы хэмжээнүүд хүсэндөө хүрөө гэжэ хэлэхын аргагүй. Нэгэ дутагдалнай юуб гэхэдэ, элирүүлэгдэһэн дутуу дундануд хаа хаанагүй гүйсэд үшөөл усадхагдаагүй. Хоёрдохёор, хамтын ажалда, гүрэнэй эмхи зургаануудта ушаруулагдаһан гаргаша, хохидол зэмэтэ нюурнуудһаа сүм нэхэгдэжэ түлүүлэгдээгүй, тэхэрюулэгдээгүй. Бидэнэрэй, арадай хиналтын түлөөлэгшэдэй түрүүшын ээлжээнэй зорилго гэхэдэ, харалгын комиссинуудай хэһэн тобшолол, тогтоол шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэг болоно.

А. ШАТУЕВ,
Зэдын аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын судно-бүтээлгын заводой фрезеровщик Юрий Хохряков. Энэ нүхэр жэлэйнгээ түсэб 10 һарын туршада дүүргэнхэй. Бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахынгаа хажуугаар хүдэлмэриин эрхим шанар харуулдагаараа шалгардаг. Залуу фрезеровщик нүхэр Хохряков бэрхэ мэргэжэлтэ байхаһаа гадна цехэйнгээ эдэбхитэй арадай хинагша юм.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ТОО, БАРИМТАНУУД

Гүрэнэй болон кооперативна эд зөөриин бүридхэл, хадагалагдаса, ашаглалгын республика дотор ямараар ябуулагдажа байһые шалгаха ниитын харалга байгша оной майн 15-һаа эхилээд, октябриин 15 болотор үргэлжэлһэн байна.

* * *

Социалис эд зөөриин бүрин хүсэд байлгые хангаха, ашаглалга, хэрэглэлгэ һайжаруулха зорилгоор Буряадай бүхы промышленна предприятинууд, барилгын, зам харилсаанай, соёл культурын, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг эмхинүүд, колхоз, совхозууд хамтадаа 1660 ондоо ажахы ба эмхи зургаануудта ниитын шалгалта хэгдэжэ, зохихо хэмжээнүүд абтаа.

Бүхыдөө шалгалтын 1239 комисси байгуулагдажа, 23 мянга гаран хүн хүдэлмэридэнь хабаадаба.

* * *

Шалгалтын комиссинуудай хажуугаар ганса Түнхэнэй аймагта 27 колхоз, совхозой, предприятинуудай мүнгэн һангайнь хэрэгүүд документальна ревизеэр шалгагдаа.

* * *

Хамтын ажахы эрхилэлгэ һайжаруулхын тула Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхоздо элдэб янзын 40 оод шалгалта хэгдэбэ. Шалгалтада хабаадагшадай дурадхал, һанамжануудые совхозой дирекци, партком болон рабочком согсолон, ажахыгаа улам ашагтайгаар эрхилхэ тусхай хэмжээ ябуулгануудые хараалан баталаа.

* * *

Баргажанай аймагай арадай хинагшад трактор, автомашинануудые ашаглалга шалгаха зуураа, түлөөһэгүйгөөр зарим хүнүүдэй хубиингаа хэрэгтэ хамтын транспорт хэрэглэдэг байһые элирүүлээ. Автомобиль, тракторнуудые миинтээр хубиингаа ажалда ашаглаһанайнь түлөө ганса Бодоной совхозой бүлэг хүдэлмэришэдһөө 1500 түхэриг нэхэгдэжэ, совхозой кассада оруулагдаа.

* * *

Хубиингаа ажахыда хэды толгой мал бариха тухай хүдөө ажахын Уставай нормые хазагайруулһан баримтанууд Ярууның колхозуудта элирүүлэгдээ. Жэшээлхэдэ, гурбан бодо мал барихын орондо «Коммунизм» колхозой аяар 119 үрхэтэ айл 4—6 толгой малтай байба.

Аймагай совхозуудай олохон хүдэлмэришэдшье хубидаа мал үсхэхэ нормо сахинагүй гэжэ тодороо.

Мүнөө үень хубиин мал тогтоогдомол хэмдэ оруулха хүдэлмэри аймагай колхоз, совхозуудта түлэг ябуулагдажа байна.

* * *

Гүрэнэй зөөриин бүридхэл, ашаглагдасые шалгахада, Хандагатайн леспромхоздо 17 мянган түхэригэй дуталта, үрилтэ элирүүлэгдэбэ. Энээндэ зэмэтэй хүнүүдһээ 9 мянган түхэригынь тэхэрюулэгдээд, үлөөшэнь һаяын сагта нэхэгдэжэ абтахань.

ҺҮБЭЛГЭН, ГАБШАГАЙ ХИНАГША

Түмэр замай Улаан-Үдын отделенидэ Иннокентий Емельянович Борисенко гушан жэл хүдэлжэ байна. Ажал хэрэгтээ нягта наряар, өөртөө эрилтэ ехэтэйгээр хандадагаараа сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда тон хүндэтэйгөөр һанагдадаг. Нүхэр Борисенко аюулгүйгөөр поезднуудые ябуулха, бусад техникэ ашаглаха талаар ахалагша инженерэй тушаал дүүргэнэ. Түмэр зам дээрэ һэргылэмжэ һайтайгаар поезднуудые ябуулха, техникые аюулгүйгөөр хэрэглэхэ талада тогтоогдоһон заабари, дүримые Иннокентий Емельянович өөрынгөө табан хурган мэтэ тодо һонороор мэдэдэг. хүн зондо тон ойлгосотойгоор тайлбарилжа үгэдэг юм.

Нягта габшагай хүдэлмэрилэгшэ, өөрынгөө сэхэ үялгануудые эрхимээр бэелүүлхынгээ хажуугаар ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг нүхэр Борисенко отделениин арадай хинагшадай эдэбхитэдэй нэгэн гэжэ алдартай.

Арадай хиналтын эмхинүүдэй анха түрүүн бии боложо эхилхэһээ Иннокентий Емельянович партийна бэшэ эдэбхитэн хинагшадай зэргэдэ жагсаһан. Олоной этигэл, найдабари һайнаар дүүргэдэгээрээ тэрэ байгша оной эхиндэ арадай хиналтын Буряадай комитедэй штатнабэшэ инспектор боложо дэбжүүлэгдээ һэн.

Хамтын хэрэгэй түлөө һанаагаа хододоо зободог, дутуу дунда зүйлнүүдтэй заахашье эбсэхэ дурагүй Иннокентий Емельянович арадай хинагша байһан үүргэеэ эрхимээр дүүргэхые оролдоно.

Отделениин холо, дүтын станцинуудта арадай ажахын ашаанууд саг болзор соогоо асарагдана гү, буулгагдаад ямар хадагаламжада байнаб, үни болонгүй хүрэхэ газартаа абаашагдана гү гэжэ Иннокентий Емельянович илангаяа нягта нарииаар ябаһан лэ газартаа шалгадаг юм. Дутагдалнуудай элирбэл, түргэн хэмжээ абхуулхые хүсэдэг заншалтай.

Сэлэнгэ станци дээрэ арадай ажахыда шухаг хэрэгсэлнүүд асарагдаад, удаан хэбтэнэ гэжэ дохёогой һаяшаг ороходо, нүхэр Борисенко зохихо ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэжэ, дурадхажа, станциһаа абаашаха хэрэг түргэдүүлхэ гэжэ хамсобо. Зарим хүтэлбэрилэгшэдэй гэдэргэ ляалдаха хэбэртэй байхадань, тэдэнэрэй дын зургаануудта, министерствэнүүдтэ, тийна, советскэ органуудта мэдээсэжэ, ашаануудые ойрын саг соо абхуулжа һа байна.

Улаан-Үдын ликеро-архиин завод түзамай вагонуудые хэмһээ удаанаар атайнь барина гэһэн дохёое шалгахыень дай хиналтын Буряадай республиканска митет нүхэр Борисенкодэ хэдэхэн хоногода даалгаһан юм. Тус даалгабарида Иннокентий Емельянович тон харюусалгатайгаар дажа, вагонуудай удаан болодог шалтнуудые али али талаһаань нарин гэгшалгаба, олон баримта тодоруулба. һүүлэй һүүлдэ вагонуудые удаанаар байгада гансашье завод бэшэ, мүн түмэр замэтэй гэжэ тон зүб тобшолол хэһэн байна.

Оньһон аргаар ашаануудые буулгаха шаа тодорхой дурадхалнуудые оруулжа, таладань заводто городой эмхи зургаантодорхой туһаламжа үзүүлхыень нүхэр Борисенко дурадхаһан байна. Арадай хинагшһанамжа халуун анхаралда абтажа, мүн ликеро-архиин завод саг соонь вагонуудашаа буулгадаг болоо.

Нүхэр Борисенко линейнэ станцинуудябахадаа, тэндэхи арадай хинагшадтай үзадаг, ажал хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлоролдодог һайн һайхан заншалтай. һүүедэ Иннокентий Емельянович Мысовая станциин кондукторско резервын арадай хинагшадтай танилсажа, өөрынгөө ажалай дүйшэл тухай хөөрэжэ, хиналта, шалгалтын хүдэлмэри хайшан гэбэл һайнаар, ашаг үрэтэнгээр ябуулхаб гэжэ һанамжаая хШагнагшад халуун баярые хүргэжэ, түргэн сэрэжэ, хамһабари дэмжэлгэ мандүзүүлжэ байгты гэжэ Иннокентий Емельяновичые халуунаар үдэшөө.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

САГНАЙ МИИНТЭ ХОСОРНОЛ

Ажалша хүндэ хүдэлмэриин саг үнэтэй. Зониие хангадаг хүндэ ажалайнь саг бүришье гамтай гээшэ. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй ажаллаха сагтаа ерээгүй гү, али хожомдоболнь, хүлеэжэ һамшаһан хүнүүдэй хэды саг дэмы хосорхо гээшэб? Республикын больницын поликлиникэдэ ороод гарахадаа, иимэ бодол ажалуудгүй түрэдэг.

Нэгэтэ, октябриин 29-дэ, эртэлжэ поликлиникэ ерээ һэмди.

Үглөөнэй 7 сагһаа поликлиникэ нээгдэдэг, 7 час 30 минутаһаа үбшэнтэниие бүридхэлдэ абажа, 8 часһаа врачнууд үзэжэ эхилдэг гэһэн соносхол таршагуудые уншахадаа, талаан болоо һаа, хүдэлмэриин сагһаа, 9 часһаа урид хэрэгтэй хүндөө үзүүлээдхихэмнай хаям гэжэ бүтүү һэгшэбэбди. 7 час хахад болобо. Хүнүүдшье олошороо. Үбшэнтэниие бүридхэлдэ абадаг таһагай биилыхан сонхо тогтоомол сагтаа нээгдэбэгүй. Тэндэ хүдэлдэг Арташова, Буйваленко гэгшэд 15—30 минутаар гээгдэжэ ажалдаа ерээ. Хүнүүдэй хубсаһаа үлгэдэг гардероб 25 минутаар хожомдожо нээгдэбэ. Лабораториин үүдэнтэ ооорлогшод мүн лэ хахад час дэмы зогсобол.

Бидэнэрэй хүлеэһэн врач-окулист нэгэ час гээгдэжэ ерээ. Юун гэһэн юумэ гээшэб гэжэ гэмэр гутар гэлдэбэбди. Тиихэдэмнай тодожо аблаа: «Таанад азатай зон гээшэлта. Врачтнай часшье гээгдээ һаа, нюураа үзүүлбэ. Харин бидэнэрэй хүлеэгээшэ врач хэзээ морилхонь мэдэгдээгүй» гээд, «Оториноларинголог» гэһэн гаршагтай таһагай үүдэндэ обоорошод манда атаархана.

Һүүлдэ һонирхоходомнай, врач оториноларинголог хүдэлмэридөө 1 ч. 50 минута хожомдоһон, терапевт мүн лэ эды шэнээн яаралгүйгөөр ажалдаа гараһан байшоо.

Ямар шалтагаанһаа, хайшан гэхэдээ врачнууд иигэжэ хүдэлмэридөө гээгдэнэ, хожомдоно гээшэб гэжэ ухашалха, онгилхо болоо һаа, тэрэ үдэр врач бүхэн доро дороо хүндэтэй хүндэгүй шалтагаан дурдаха байгаа бэзэ.

Манай тушаалдаһан тэрэ үдэр вторник һэн. Иимэ үдэр бүхэндэ врачнуудай хүдэлмэрээ 1 часаар гү, али үлүүгээршье хожомдожо эхилдэгынь заншал болошонхой. Юуб гэхэдэ, 7 хоногой вторник бүхэндэ үглөөнэй 8 часһаа врачнуудай конференци болодог. Понедельнигтэ бүхы медсестранууд суглардаг. Средагай үдэр 9 часта бүхы медицинын хүдэлмэрилэгшэдһөө гадна, поликлиникэдэ бэеэ үзүүлхэеэ ерэһэн хүнүүд медицинын али нэгэн темээр лекци шагнадаг. Четвергдэ сүлөө байгаа бэзэ гэжэ һанан гэһээ, баһал тиимэ бэшэ. Тэрэ үдэр үглөөнэй 8 часһаа медицинын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ политинформаци хэгдэдэг юм.

Эдэ мэтэ хэмжээ ябуулгануудай шухаланьшье шухала юм бэзэ. Теэд тэдэниие хаана, хэнтэй, хэдыдэ үнгэргэхэб, тиихэдээ үбшэнтэнэй саг һамшаахагүй, дэмы тала руу хүлеэлгэхэ, шалтахагүй гэжэ һайтар бодомжолжо үзэхөөр ха гэжэ больницын, поликлиникын хүтэлбэрилэгшэдтэ һануулалтай. Үдэр бүри поликлиникэдэ ородог хэдэн арбаад, зуугаад хүнүүдэй, илангаяа холо, ойрын хүдөө нютагуудһаа бэеэ үзүүлхэеэ, аргалуулхаяа ерэгшэдэй сагыень гамнаха, урин дулаанаар угтан туһалха хэмжээнүүд абтаха бэзэ гэжэ найдагдана.

А. ИВАНОВ,
В. ОКУНЕВ,
А. АЛАГУЕВА
болон бусад.

„ГЭЭГДЭШЭҺЭН" ГЭРНҮҮД

Мартамхай, һалан хүн мүнгэнэй сүүмхэ, алшуур, гааһан гэхэ мэтэшэлэн жэжэ жожо юумэеэ гээжэрхижэ болодог ааб даа. Борьёо, Хяагтын талада һүрэгһөө таһаршаһан ганса хони бэдэржэ олохонь хүдэлмэригэйшэгшье ааб даа.

Харин бүхэли гэрнүүд «гээдэжэ» үгы болошодог юм гэжэ хэншье дуулаагүй байжа магад. Тиигэбэшье Хяагтын совхоздо тиимэ ушар болоо. Энээниие абаһаар этигэхэньшье ямар юм? Теэд бодото дээрэ болоһон юумые баримтанууд гэршэлнэ!

Хяагтын совхоздо хүдэлмэришэдэй байрын гэрэй дуталдабаг дээрэһээ, Онохойн комбинадһаа 35 стандартна гэр худалдажа абаха гэлсэһэн байгаа.

Эдэ шэнэхэн гэрнүүд хэлсэһэн саг соогоо түмэр замаар ябуулагдаһан, харгыдаашье һаатаагүй, хүрэхэ станцидаа буулгагдаһан гэхэ. Тиигээд саашаа тэдэ гэрнүүдэй шарга газардажа эхилбэ. Түмэр хэргын хоёр захаар гэрэй ханануудай брусууд, үһээгэй модонууд гажажа, нилээд хэбтэбэ. Гэр болгогдожо сугмуулагдаха газартаа абаашагдаад, бүридхэл, харууһагүй баһал удаан болобо.

Совхозой прораб байһан нүхэр В. Д. Шагдароной захиралтаар шэнэ гэрнүүдэй зарим хэрэгсэлнүүд малай байрын заһабарида хэрэглэгдээ, автомашинануудай кузов болгогдожо барагдаа. Тиигэһээр иигэһээр байтар һүүлэй һүүлдэ комбинадһаа эльгээгдэһэн 35 гэр хибсархада, хоёр гэрэй ойройгоороо үгы болошоһониинь эсэслэн тодорбо.

АРАДАЙ ХИНАГШАДАЙ БИБЛИОТЕЧКЭ

Политическэ литературын түбэй хэблэл «Арадай хинагшадай библиотечкэ» бэлэдхэжэ, һаяар хэблэлһээ гаргахань. Тус библиотечкэдэ 12 брошюра, тэмдэглэлнүүдые бэшэхэ дэбтэр-ежегодник оролсоно

Арадай хиналтын комитедүүдэй, бүлэгүүд болон постнуудай хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэл согсолон, дэлгэрэнгыгээр тайлбарилһан тэдэ брошюрануудай гол түлэбынь нэрлэбэл, иимэнүүд: «Арадай хиналтын хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар В. И. Ленинэй заахяа заабаринууд», «Партиин эмхинүүдэй зүгһөө арадай хиналтые хүтэлбэрилэгэ», «Арадай хиналтын зургаануудые байгуулгын гурим», «Янза янзын шалгалтанууд, тэдэниие эмхидхэхэ онол арганууд», «Экономическа реформо, ба арадай хиналта», «Хүдөө ажахыдахи арадай хиналта», «Арьбалалта, алмалтын түлөө», «Хиналта, шалгалтын хүмүүжүүлхы удха шанар», «Арадай хиналта» (асуудалда харюунууд) болон бусад темэнүүдые тайлбарилһан брошюранууд бии.

Арадай хинагшадта зорюулагдаһан эдэ номуудые саг соонь абажа уншаха, заабари һанамжануудыень ажал хэрэгтээ хүтэлбэри болгохые арадай хиналтын эдэбхитэн бүхэнэй оролдохо байһаниинь элитэ. Арадай хиналтын районно комитедүүд дурсабиблиотечкэдэ һээ захил суглуулжа, хяагаа дээшэнь ябжа байнхай.

Нүхэд, арадай хишад! Ажал хэрэгтэ тон туһатай номсаг соонь абажа ты!

...ГЭДЫЕ ...ҮҮЖҮҮЛГЭ— ...ЮУСАЛГАТАЙ ...ЭГ

Хүүгэд гэзэш ехэл харууһанай зон. Гэнтэ хүүгэд хулиган аашa гаргаба гэһэн зэрэб үгэ дуулдаха юм. Үкэн халахадэ, хүүгэдые совет һургуули хүмүүжүүлэн, тэдэниие «гарынь гэнзагада, хулынь дүреэдэ» хүргэн, ажабайдалайнь үргэн замда удэшэнэ. Зүгөөр һургуулиин багшанар хаанашье хүр...нагүй. Хэшээлһээ тараад, һурагшадай гэр тойроноо бии болоходо, түрэлхидынь харана гэжэ ээб даа. Зарим хүүгэд түрэлхидэйнгээшье үгэ хүүр дуулахаа болишонхой байдаг. Энэмнай ехэл гашуудалтай хэрэг болоно. Энэ жэшээ болгон нэгэ ушар хөөрэхые хүсэнэб.

Минии нэгэ танил айлайхи гурбан түрэл ажаһуудаг юм. Тэдэнэр һаял арбан долоо гүйсэжэ абаһан хүбүүтэй. Энэ хүбүүгээ түс айлайхи ямараар хүмүүжүүлнэ гээшэб гэһэн асуудал табяа һаа, тиимэ бирагүй үзэгдэл харахат.

Тэрэ хүбүүнэйнь табадахи класс дүүргэжэ шадангүй һургуулиһаа хара багаһаа хаяжархиһан юм. Хүбүүнэйнгээ һургуулиһаа хаяжархихада түрэлхидынь тэрэнээ һургуулиһаа ябахынь аргадаһан, баадхаһан зүб даа, зүгөө хүбүүнэйнь шортоо байһан, дахиная һургуулиин богооһо ал... хаягүй. Мүнөө болоод байһыла тэрэнь ажалда оронхой нэрэтэй. Залхуугэн гэшэнь халашагүй, ажалһаа гэзгэдэхэнь тоогүй. Ажалладаг хүбүүнэйнь салин мүнгэ гэртээ асарха йһотой болоно ха юм. Харин хүбүүн олоһон мүнгөө хүү архи болгожо шудхаал, энэ тэндэ хүнүүдээр наншалдажа, түрэлхидэйнгөө нэрые хүхалдаг болонхой. Энэ хүбүүнэй хэзэнь яһалал шанга, һайсал хадалхагүй. Иимэ үзэгдэлнүүд үшөөл олохон ааб даа.

Зарим хүнүүдые харахадашни хүүгэдээ ямар хохидоор хүмүүжүүлнэ гээшэб. Иимэ түрэлхидэйнгөө үгэ дуулаад, ажабайдалаа, бага наһанаа һайханаар дабшуулһан хүүгэд һургуулидаа олоот, багшанараа баһаржа, оромоо алдажа, зашье лбахагүй. Тиимэ тулада хүүгэдэй түрэлхид хүмүүжүүлгын ехэхэн үүргэ дааха ёһотой. Мүнөө үедэ зарим байһан шуулэй энэ тэндэ таагүй аашa гаргадаг байһаниинь гайхалтай. Эдэнэрэй үхибүүд һаһанай зон зад, архи ужархидаг, тамхи татадаг болошонхой. Энэмнай нихэдээ юун бэ? Иимэ үхибүүдэй түрэлхидынь яаха аргагүй зэмэтэй. Хулиган аашa гаргадаг хүүгэдэй түрэлхид баһал өөһэдөө муртэй зон бэшэ тулаадань. Үрибаенэрэнь тэдэнээ һажаалдаа юм бэзээ.

Үнгэрһэн хабар Чисаанын дунда һургуулиин иимэ ушар болоһон бэлэй. 8-дахи ба 9-дэхи классай һурагшад Б. Цыванов, Д. Мангатаев, Б. Гаврилов болон бусад һүниин харанхын тулада ерэхэлээр, совхозой хүдэлмэришэдэй мотоциклнүүдые хадагалаатай газарһаань хулууха гаргааз, бухэли һүнеэрээ Загусгай тосхоноор мотоциклнүүдээнь ундал гүйлгэлдэһэн байна. Эсэстээ хүнэй үмсын зөөри болохо мотоциклнүүдыень энэ тэндэ эбдэжэнь әбдээд хаяжархиһан байнад. Хулууһаад барьдаа һааб даа. Тус һургуули хүүгэдые хүмүүжүүлхэ хэрэг оролдоостойгоор ябуулжа байдаг. Зүгтоо кимэ нэгэндээ нэтэрһэһэн хүүгэд һургуулиин нэрэ бузарлаа.

Мүнөө сагта олониитэ хүсэ ябдалаа элсүүлэн, хүүгэдые хүмүүжүүлхэ ажал хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Нэн түрүүн түрэлхид энэ асуудалда анхаралаа һайса хандуулха зэргэтэй.

Хоридохи зуун жэлэй үедэ коммунизм байгуулжа байгаа манай ээлэй хүн зоной ажаһуудалда, жаргалта ажабайдалдаа нийтын журам эбдэһэн ушар айхабтар ехэ харша.. Манай түрэл Коммунис парти оронойнгоо хэдэн мянган хүүгэдэй ажабайдалай түлөө ехэхэн оролдоно, эсэгэ мэтын хани халуун анхарал үдэрөө үдэртэ хандуулжа байдаг. Мүнөө хүүгэдэй ажабайдал ямар сэбһайхан болонхой гээшэб. Орон доторнай хэдэн зуугаад интернат һургуулинууд, хүүгэдэй амаран сэнгэхэ пионерскэ лагерьнууд баригданхай. Энэмнай хуул хүүгэдэй эрдэм бэлиггэ һуран, ажабайдалаа нангин һайханаар дабшуулха хэрэгтэнь зөрюулагданхай ха юм. Иимэ һайхан эсоолло түрэһэндөө тэдэнэр баясан ябаха зэргэтэй.

Манай ерээдүйе—коммунизм байгуулалсаха хүнүүд болохо—залуу үетэнөө хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ олониитэ бүтээлөөрэн анхаралаа хандуулдаг. Хэрбээ хүүгэдэй түрэлхид, гэзээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд хамтаран хүсээ элсүүлхэ, үргажа ябаа залуу үетэнние хүмүүжүүлбэл, ехэ хэн үрэ дүн түйлаха байна.

В. ЧИМИТОВ, пединститудай студент.

...ОРОННО-НИИТЫН ХҮДЭЛМЭРИДЭ КОМСОМОЛОЙ ХАБААДАЛГА

...КСМ-эй ЦК-гай секретарь... Арми, Авиаци, Флодто туһаламжа үзүүлхэ... дурадхай бүлгэмэй хүдэлмэриин... хүдэлмэрилэгшэдэй... комсомолой ЦК-да боло...

...ОСААФ-ай ЦК-гай Түрүүлэгшэ... генерал А. Л. Гетман... дунда ябуулагдадаг... патриотическа хүдэлмэри, Арми ба Далайн-Сэрэгэй... алба хэхэ залуушуулые... тухай хөөрөө. «Армиин, Флодто туһалха... ...найн бүлгэмэй хүдэлмэри... һайжаруулха хэмжээнүүд» гэһэн КПСС-эй ЦК-... ССР-эй Министрнүүдэй Со... 1966 оной майн 7-ой тогтоол... ДОСААФ-ай комитедүүд... хүдэлмэри ямараар дүүргэжэ... тухай асуудалда онсо анхаралда...

Бүлгэмэй хүдэлмэридэ комсомолой эмхинүүдэй эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоһые үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Спортын баазануудые хүсэд бүрин хэрэглэхэ, оборонноиитын хүдэлмэриин хэрэгтэй шэнэ барилгануудые хэхэ, «Эхэ оронөө хамгаалхаар бэлэнби» гэһэн комплексын нормонуудые тушаалгада залуушуулые улам олоор хабаадуулха тухай хэлсэгдээ. ДОСААФ-ай һуралсалай эмхинүүдтэ һурадаг эдиршүүлэй дунда ябуулагдадаг политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ комсомолой эдэбхитэдэй үүргэ дээшэлүүлхэ шухала тухай хэлсэгдээ.

Комсомол ба оборонно бүлгэмэй хоорондохи холбоое саашадань бэхижүүлхэ шухала байһые ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельников тэмдэглэбэ.

(ТАСС-ай корр).

Тиимэшье уни бологоүй шэнги һанагдаха юм. Агинское һууринда хоёрон хөөрүүр байдаг хоёр дабхар байшан нэгэ томо байшангуудай нэгэн юм...н. Мүнөө энэ ехэ һуринай тэгэн ...унда болошоһон, тиимэ үзэмжэгүй... байшан болоод байна. Энэ һууринай мүнөө городой тухалтай хүдэлмэрилэшэдэй тосхон болоһон гэжэ тон түрүүн тэмдэглэе. Энэ бодоһон байшан гэрнүүд тооложо барагдашагүй олон. Дурсагалтай хоёр дабхар байшан шадар бодоһон гурба, дүрбэ дабхар шулуун байшангууд энэ багшанар бухы юумэнэй һур дараад сайбайлһан зогсоно. Нэгэдэхи, хоёрдохи түлэдэ һургуулинууд, багшанарай училищи. Эдэ булта—һургуулинуудай городок гэнэш. Энэ багтахаа болёод, үшөө Агын гоол урда бэедэ наймаан жэлэй һургуули һанашагай бии болонги.

Мүнөөхи хуушан хоёр дабхар модон байшанда дүтэлбэбди. Багшанарай училищи. Эндэ нилээдгүй олон хүн һуража гараһан гэжэ бодоном. Үноо 1933 ондо энэ училищи түрүүшынгээ багшанараа гаргажа, Агын аймагай һургуулинуудта эльгэһэн гээд байдаг. Тэрээнһээ хойшо хэдэн олон хүн һуража гараа гээшэб. Буурал голгойтой багшанарһаа эхилээд, спортивна зал соо мүнөө теннис наадажа байһан хүбүүд, басагад хүрэтэр—бултал энэ һургуулида һуража гараһан байна.

Агинское тосхондо энэ байшан хүн зоной олоороо ябадаг газар болонхой. Дэлхэйн пролетариадай вождь В. И. Ленинэй музей эндэ нээгдэһэн. Энэ тухайда үнихэнэй дууладаг, газетэнүүдтэ үншадаг байгааб.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ ХҮСӨӨР ХҮДЭЛДЭГ МУЗЕЙ

(Замай дэбтэрһээ)

Музейтэй танилсанабди. Фото-буулгабаринууд, бронзо, гипс, зурагууд—энэ экспонадууд бултадаа агуу багшын тухай, биографи, ажал ябуулга тухайнь шата шатаарнь түүхэлэн харуулна.

Волго мүрэндэхи Симбирск городто түрэһэн Володя Ульянов үшөө багахан. Хонгор һүбэлгэн харасатай һурагша. Казаньдахи университедэй студент. Эхэтээ буулгуулһан фотозураг. Революционно замда орожо эхилһэн үень... Мүрдэлгэ, түрмэ, сүлэлгэ... Үшөө экспонадууд. Алас холые нөбтэ хаража шададаг гүн ухаатай хүнэй түүхэ намтар хойно хойноһоо нэхэгдэнэ. Баатарлиг тэмсэл. Ленинизмэй үзэл сурталай илан мэдэһан зам...

Уйдхар гашуудалта 1924 оной январь һарын үдэрнүүд. Агуу багшын нүгшэһэн бэеын хажууда—хүндын жагсаалда Н. К. Крупскаятай зэргээр буряад дээлтэй хүн зогсолсоно. В. И. Ленинэй хүдөөлүүлэлдэ Буряад оронһоо олоһон түлөөлэгшэдэй нэгэн—Батацыренов. Эдэ бүгэдэн тухайда музейн экспонадууд харуулна.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 90 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байха үедэ энэ музей нээгдэһэн байгаа. Эдэбхитэдэй хүсөөр хүдэлдэг музей. Багшанарай училищиин тинхэдэ директор байһан Борис Львович Лига (мүнөө Шэтын багшанарай институдта хүдэлнэ) түрүүтэй энэхи багшанар энэ музей анха түрүүн байгуулхын тулада ехэ хүдэлмэри хэһэн байгаа. Буулгабаринудаа эхилээд, уран зурагууд, өөһэдын зохёол бүтээл уралан хүсэгэ, олон газарта байһан агуу багшын музейнүүдтэй холбоо барисаа байгуулха хүрэтэр айхабтар ехэ оролдолго гаргаһан гэжэ ойлгохоор.

Нэгэ хананай шалһаһан шкаф—стеллаж байна. Тэрэн соонь В. И. Ленинэй зохёолнуудай дэлхэйн бухы шахуу арадуудай хэлэн дээрэ гараһан номууд хадагалаатай. Эдэнние сугуулхын тулада ямар ехэ оролдолго гаргагдаһан байгааб гэжэ бодоноб.

— Борис Львович Лигын лэ асуулһан, олоһон номууд байха, юунһэеэшье унэтэй зүйлнүүд эдэл даа,—гэжэ 1-дэхи дунда һургуулиин директор С. Р. Рыгзынов намда хөөрөө һэн.

Экспонадайнгаа тоогоор, түхеэрһэн, зохёоһон, урлаһан хэмжээгээрээ ехэ музей болонхой. Пролетариадай революциин багша В. И. Ленин, тэрэнэй үзэл сурталай бодото баелэл буряад арадта юу асараад гэһэн бүлэг хожомоо эндэнь бии болохо магад. Энээндээ тусгаар байшан барихa тухайда КПСС-эй Агын округкомой, окрисполкомой тусгаар шиидхэбэри гаргаһаниинь ехэ һайшаалтай.

Хубисхалай һайндэрнүүдэй үедэ, В. И. Ленинэй түрэһэн үдэртэ Агын округой һургуулинуудай пионернүүд, һурагшанар энэ музейдэ ходо ябажа байдаг болонхой. Мүн хуршэ область, республиканууһаа—Ахадай, Буряадай автономито республиканудһаа түлөөлэгшэд, мүн Москвагай. Эрхүүгэй. Буряадай, Шэтын уран зохёолшод энэ музейдэ орожо гараһан байна. Аха дүү Монголой арадай республикаһаа олон делегаци энэ музейн экспонадуудтай танилсаһан байна.

Экспонадуудаа баяжуулхын тулада Агын музейн хүдэлмэрилэгшэд багшанар В. И. Ленинэй олон музейнүүдтэй холбоо барисаатай болоһон. В. И. Ленинэй түбэй музей ехэ туһаламжа үзүүлэг, олон экспонадуудые эльгээһэн байна.

Эдэнэй жэшээгээр Агын округой олон һургуулинуудта В. И. Ленинэй зал, булан бии болгогдоһон гэнэ. Агын 1-дэхи дунда һургуулида түхеэрэгдэһэниинь нэгэ архим залуудайнь нэгэн мүн.

Һайн дурааараа, өөһэдынгөө эдэбхи үүсхэлээр В. И. Ленинэй музей байгуулжа, ленинизмын үзэл суртал тэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ үүргэтэй байһанайнгаа түлөө Агын музей һайшаалда, хүндэ хайрада хүртэһэн байна. ВЛКСМ-эй ЦК-гай, Россия Федерациин соёлой министерствын, ВЛКСМ-эй областной комитедэй, партиин Агын округкомой, окрисполкомой хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагданхай.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлэй хүдэлмэри хаа хаанагүй үргэнөөр ябуулагдана. Бэшэһэн зохёолнуудынь шудалха хэрэг улам далиэсэгэйгээр табигдажа байна. Энэ талаһааншье харахада, энэ музейн үүха шанар, үүргын ехэ байһаниинь бүгэдэндэ эли.

Һургуулинуудай түүхын багшанарта, пропагандистнарта, политическэ һуралсалда хабаадагшадта, марксизм-ленинизмын үзэл суртал шудалдаг бухы хүнүүдтэ энэ музей ямар ехэ туһатай гээшэб.

— Байһан бухы экспонадуудые үлээхэ газар үгы, тэдэнэй хадагалаанда байна,—гэжэ багшанарай училищиин һуралсалай талаар орлогшо Бадмажаб Батоевич Батоев манда хөөрөө һэн.

Нэгэдэхи дабхарта В. И. Ленинэй ехэ гэгээн дүрэ-зураг. Тэрэнэй хажууда хоёр залуушуул—хүбүүн басаган хоёр. В. И. Ленинэй музейда ээлжээтэ харуулха байһан Агын багшанарай училищиин студентнэр нинитынгээ даабари дүүргэжэ байна.

Д. ЖУГДУРОВА.

...ТЕРАТУРЫН ...ЛУУ ГВАРДИ

...уран зохёолшодой бүхэсоюзэ... зубллээ 1969 оной февраль... ...рдохи хахадта Москвада... ...шэ... хүдэлмэри ВЛКСМ-... ССР-эй Уран зохёолшодой ...правлени баталан абаа.

...сэгдэжэ байгаа зүблөөн ...бадахи гээд тэмдэглэхэ ...,—гэжэ СССР-эй Уран ...холбооной правлениин секретарь Сергей Баруздин ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. Энэнь залуу уран зохёолшодой дунда хаа-яа бэшэ, харин саг үргэлжэ зохихо хүдэлмэриин ябуулагдажа байһые гэршэлнэ. Республиканууд, хизаарнууд, областьнуудта залуу уран зохёолшодой семинарнууд, олон тоото уулзалганууд болоно.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

...нгриин Арадай Республикын Дебрецен хотодо арад зоной ажаһууха эгээл үндэр гэр баригдана. Мүнөө энэ ехэнхидээ 5—6 дабхартай гэрнүүдэй баригдадаг һаа, шэнэ проектээр баригдаха ...4 дабхартай гэр городые шэмэглэхэ байна. Энэ гэрэй доодо таладань ресторан, кинотеатр, ...шан байха юм. Зураг дээрэ: проектнэ бюрогой хүдэлмэрилэгшэ Имре Катон шэнэ гэрэй макеэдэ.

МТИ—ТАСС-ай фото.

ВЕНГРИ

Чепельскэ металлургическа ба машина бүтээлгын комбинадай коллектив арба һарын турша соо 15 миллион форинтын продукци түсэбһөө галуур гаргаа. Шалгатарьяндахи металлургическа заводой хүдэлмэришэд продукци гүсэбһөө галуур нэмэжэ гаргаха гэлаар абаһан уялгануудаа хоёр захин үлүүлэн дүүргээ. Торго нэхэлгын предприятинууд харин оронуудта худалдадаг торгон бүд нэхэхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь һара шахуу урид дүүргээ. Ажалай амжалтануудта хэ оронэй ойдо элдэб нютагуудһаа Венгриин ниислэлдэ абтажа байһан эдэ ба бусад хэдэн арбаад мэдээсэлнүүд венгер коммунистнуудай партиин табин жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн ажалай мүрысөөнэй үрэ дүн болоно. Революционно вахтанууд, ойн декаданууд үнгэргэхэдэ, республикын ажалшад үйлэдбэриингөө дэгэдэр арга боломжонуудые элирүүлнэ, гаргагдадаг продукциингаа шанар дээшэлүүлнэ, өөрынь үные хямдаруулна.

ЮГОСЛАВИ

Югославиин национальна һайндэрэй—республикын үдэрэй үедэ тээ хэдэн химическэ предприяти Прахово городто ашаглалгада үгтөө. Тэдэнэй тоодо химическэ утаяжуулгын дүрбэн фабрика оролсоно. Эдэнэй ашаглалгада үгтэһэнһөө уламжалан Югославиин хүдөө ажахы хэдэн зуу мянган тонно фосфорно, бусад түхэлэй утаяжуулга нэмэжэ абаха байна.

Химическэ утаяжуулгэ орон дотор улам бүри ехээр гаргагдаһаа боложо байнхай. Кутин городто азотно утаяжуулгын завод энэ жэлэй зун хүдэлжэ эхилээ. Бэлиргынгаа түгэсхэгдөд байхада, тус завод оронэй ажахыда 800 мянган тонно азотно утаяжуулгэ жэл бүри үгэдэг болохо. Республика доторхи азотно утаяжуулгын тоо томо заводуудай нэгэн Белградай шадар шэнэдхэн һэлбэгдэжэ байнхай.

* * *

Югославиин хойто талын хубида, Словенидэ, 125 мянгаи киловатт хүсэтэй «Трбовле-2» гэжэ түлишоор хүдэлдэг шэнэ электростанци ашаглалгада үгтөө. Бортод серно кислотагай фабрика продукци үгэжэ эхилээ. Майданпектахи заводто электролитическа зэд абтана.

БОЛГАРИ

Болгариин машина бүтээлгын продукци мүнөө жэлдэ уласхооронда 18 ярмаг, 40 тусхай выставкэ дээрэ табигдаһан байна.

Машина бүтээлгэ Болгариин индустриин эгээн лэ һаяһан ба түргэнөөр хүгжэжэ байһан һалбаринуудай нэгэн болоно. Бүтээн гаргадаг машинанууд технико-экономическа һайн үрэ дүн харуулдаг дээрэһээ уласхооронда дэлгүүр дээрэ гүйсэтэй байдаг. Ондоо орондо худалдадаг промышленна продукциин 30 процентынь энэ һалбари ханғана. СЭВ-эй талаар уласхоорондын тусхай мэргэжэлдэ Болгариин оролсохо машина бүтээлгын салаашанх үйлэдбэриин һайн нүлөө үзүүлнэ. Улам бүри олон юумэнүүд поточно аргаар бүтээгдэжэ, шэнэ технологи нэбтэрүүлэгдэжэ, ажал хүдэлмэри оньһожоруулагдана, автоматизаци забсарлагдана. Эдэ бүгэдэ машина бүтээлгын промышленностиин экономическа ашаг үрэ дээшэлүүлхэ арга олгодог.

1970 он хүрэтэр Советскэ Союзай туһаламжатайгаар Болгаридэ 23 машина бүтээлгын шэнэ завод, тэрэ тоодо Карлово городто тракторна завод, Шумендэ хүнгэн ба ашаанай машинануудай завод, Ломдо электрокаранудай завод баригдаха юм.

ГДР

Германиин Демократическа Республикын хүн зон 1967 ондо гурба миллион үлүүтэй гурбаһаа метр байрын талмай гү, али 76 мянган квартирые абаһан байна.

Мүнөө үедэ ГДР-эй байрын фонд 5,9 миллион квартирһаа бүридэнэ. Республика дотор байрын түлөөһэн дунда зэргээр бүрын олзын 3,9 процентһаа шэнээ гарадаггүй юм. Энэнь Баруун Германиинхида орходоо һурагтүй доогуур.

РУМЫНИ

Румынида хүнгэн, иланғала трикотажна ба пумаажан бүдэй промышленностиие хүгжөөлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Имагтал һүүлэй үедэ Бухарестда трикотажна фабрика, Тыргумурешто галантерейно фабрика, мүн бусадшье предприятинууд ашаглалгада үгтөө. Шэнэ предприятинуудай баригдаһанай, хуушануудайнь шэнээр зэбсэглэгдэһэнэй ашаар жэлэй эсэс хүрэтэр 6 мянган тонно утаһан нэмэжэ зэрэгдэжэ шадаха байна.

* * *

Гаешти городто холодильнигуудай заводой барилга эхилээ. 1970 онһоо энэ завод жэлдээ 200.000 холодильник гаргадаг болохо.

Химическэ предприятинуудай түхеэрэлгэнүүдэй запасной частьнуудые бүтээхэ тусхай завод мүн лэ энэ баригдажа байнхай. Урдын районно центр индустриална городоо боложо эхилээ.

* * *

Констанцда далайн гүнзэгы уһатай шэнэ порт хүдэлжэ эхилээ. Энэ хадаа хуушан портой зэргэлээхэй, үнэндөө тэрэнэй үргэлжэлэлынь болоно. Ашаанай томо суднанууд хуушан портоонь орожо шададаггүй байһан юм.

ПОЛЬШО

Слупскэда гуталай шэнэ фабрика болзорһоо таба һара урид ашаглалгада үгтөө. Предприяти жэлдээ 1 миллион паар гутал ойжо гаргаха. Ерэхэ табан жэлдэ фабрика эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй болон үхибүүдэй 5 миллион паар гутал жэл бухэндэ ойжо гаргадаг болохо юм.

...й промышленностиин ...э хараа түсэбүүд

..., ТАСС-ай корреспондент... ...гомаз. В. Корзелев гэгшэд ...ижуулна:

...ндо Алжирай промышлен... ...,5 миллиард динар гарга... Ноябриин 28-да бэ... ...ДР-эй Министрнүүдэй Со... ...цан дээрэ иимэ шиидхэбэ...

...й хамта ерэхэ жэлдэ бариг... ...ха промышленна пред... ...эсэслэгдэһэн список ...ө баталаа.

...шудай мэдээсэлһэй ёһоор, ...баригдаһа дунда нефтехими... металлургическа промышленно... ...предприятинууд шухала ...аха юм.

...тналгые үйлэдбэриие хүг... ...ыдар хэмжээнүүд, орон... ...йнүүдэй газар уһалха ту... ...удалнуудые Министрнүүдэй ...оо хаража үзөө.

...индустриализацилха тухай ...тын программые «Алжи... ...хэдэхи шиидхэхы шата» ...хэблэл ба радио сэг...

ЧССР-эй МИД-эй мэдүүлгэ

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин Гадаадын хэрэгүүдэй министерство Бонной реваншистнуудай политикые буруушааһан мэдүүлгэ түнхаглаба. ФРГ-гэй реваншис организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд Чехословакида болоһон үйлэ хэрэгые шанаһан хэбэртэйгээр ябуулга хэлэнэй һүүлээр Чехословакида эсэргүү харатай ябуулгаа дахиная һэргээжэ эхилһые мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. НДП гэдэг неонацис партидай алин Чехословакиин хилэ шадархи областьнуудай газарые өөһэдтэнь эрмэлзэжэ харуулаа гэжэ мүн лэ хэлэгдэнэ. «Судетскэ немецүүдэй нютагайхидай эмхи» гэдэг организациин түлөөлэгшэ Бехерэй һаял хэлэһэн үгэнүүд энээ тухай гэршэлнэ.

ФРГ-гэй правительство эдэ хүсэнүүдэй баадхалгада орожо, Мюнхенскэ хэлсээнүүдэй хиинһээ абаад ямаршье хүсэгүй гэжэ тоолохоёо арсанһ гэжэ мэдүүлгэ соо заагдана.

„Люфтваффын" хэрээһэнүүдтэй „фантомууд"

БОНН. (ТАСС). Бундесверэй агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдтэ түрүүшынхээ үгтэжэ байһан «Фантом» гэжэ американ дайшалхы реактивна 88 самолёт худалдажа абаха тухай асуудалые оборонын талаар комиссиин зүбшөөнэй һүүлээр, бундестагай бюджетнэ комисси һайшаан дэмжэжэ гээд эндэ соносхогдобо.

Тиигэжэ Баруун Германиин армиие шэнэ зэбсэгээр хангаха хэрэгтэ үшөө нэгэ алхам хэгдэбэ. Холбоото Штадуудай эхилһэн Вьетнамда эсэргүү дайнай үедэ дайшалхы шалгалта гараһан зэбсэгэй нэгэн бундесверэй гарта оробо гээшэ.

Баруун Германиин армиие шэнэ түхэлэй буу зэбсэгүүдээр шанаар хангаха жэлнүүд эхилбэ гэжэ бундесверэй генералнууд мүнөө гэхэ хэлэдэг болонхой. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэ шэнэдхэн хубилгаха программаа һаяла ехэ юм. Харин мүнөө—энэ программа бэелүүлгын эхин шата—ФРГ-гэй ажалшадай налог болгодон олон миллиард франк абтаха юм.

Забастовконуудай үрэ дүн

ЛОНДОН. (ТАСС). Байгша оной 9 һарын турша забастовконуудай болоһонһоо уламжалан, Англиин промышленностида 4193 мянган ажалта үдэр хосорон һалаа гээд ажалай бүтээсэ ба хүнүүдые ажалда хабадуулха талаар министерство мэдээсэбэ. Энэнь 1962 онһоо хойшо эгээн ехэ тоонууд гээшэ. 2141300 хүнэй хабадалгатай 1965 забастовко жэлэй эхинһээ октябриин эсэс хүрэтэр орон дотор болоо гэжэ министерствын мэдүүлгэ соо заагдана.

Забастовконуудай хахадынь ажалшадай салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, ажалай эрхэ байдал һайжаруулха, усалтаһаа һэрғылхэ хэмжээнүүд түхээрэн зүбтэй эрилтэнүүдые хангахаа эзэд баяншуулай арсаһан дээрэһээ болоо.

Гагаринай нэрэмжэтэ электростанци

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгриин түлишоор хүдэлдэг тон томо электростанцинуудай нэгэн — Гагаринай нэрэмжэтэ ТЭЦ-эй барилгань дүүргэгдэжэ байнхай. Энэ станци Венгриин Дьендьеш город шадар бодхоодоно. Орон доторхи эгээн лэ ехэ хүсэтэй түрүүшын уурлай котелые хабсаргага ноябриин 27-до энэ түгэсхэгдөө. Хүдэлмэришэд-хабсаргагшад Венгриин Коммунис партиин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй үедэ ажалай баатаршалга ехээр гаргажа, хабсаралгын хүдэлмэриие болзорһоонь хоёр һара урид дүүргээ. Декабрь һарада котелой түрүүшын туршалга хэгдэхэ юм.

Гагаринай нэрэмжэтэ электростанци 800 мегаватт хүсэтэй байха. Станциин түрүүшын ээлжээн 1969 ондо ашаглалгада үгтэхэ байна.

Һургуулинууд хаагдаа

РАВАЛПИНДИ. (ТАСС). Равалпиндида ба Исламабадта студентнүүдэй үймэһэн дээрэһээ бухы һургуулинууд дахяад хаагдаа гээд Пакистанай АПП агентство мэдээсэнэ. Эдэ городуудай һуралсалай газарнуудай студентнүүд 18 үдэр соо забарһаланай һүүлээр хэшээлээ эхилһэн аад, ноябриин 26-да дахяад демонстрацинуудые хэхэ. Тэдэнэй үедэ полицитай тулалдааһан болоһон байна. Эдэ бүгэдэһөө уламжалан засагаархид һургуулинуудые хааха гэһэн шиидхэбэри гаргаа.

Пешавар, Суккур ба Баруун Пакистанай бусад городуудай һуралсалай газарнууд мүн лэ хаагдаа.

Франциин правительствын декрет

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин банкын түсгаар зүбшөөлгүйгөөр валютаба унэтэй сэнтэй юумэнүүдые Франциин хилэһээ саашаа эльгээхые хориһон декрет «Журналь офисьель» гэжэ правительствын газетэ толлоба. Ороноһоо мүнгэн зөөри хилын саанаа зөөхэ ушарые правительствын бэшэнһэ жа байхада энэ хэмжээн туһалха юм. Мүнгэ андалдаг биржэнүүд ба пунктнүүдые хаахаһаа урид ноябриин 14-һөө 20 хүрэтэр нэгэ неделиин турша 2 миллиард 180 миллион франк хилын саана абаашагдаа гэжэ Франциин банк бэшэнэ.

Франциин сенадта

ПАРИЖ. (ТАСС). Франкые бэхижүүлхэ ба бюджедэй дефицит хорооһоо зорилготойгоор правительствын дурадхаһан финансова хэмжээнүүд тухай хуулиин проект 87 хүнэй бурушаабашье, 157 дуугаар Франциин сенат ноябриин 29-нэй һүни һайшааба. Коммунистнууд, социалистнууд, бусад зүүнэй партинуудай түлөөлэгшэд буруушаагаа.

Сенатор-коммунист Жак Дюкло правительствын хэмжээнүүдые эрид шууд буруушаажа. Хилын саана капиталай урдан ошохын түлөө харюусалгагүй ажалшадта бухы юумые тохоохо болохогүй гэжэ тэрэ хэлээ. Салин хүлһэеэ дээшэлүүлжэ шадаһан хүдэлмэришэдые мүн-июнь һаранууд партаһоон үйлэ хэрэгүүдэй түлөө гэзэгтүүлхэ гэжэ тоологдоор ушар томо капиталай аша туһада ябуулагдадаг социальна хэрэгүүдтэ харша политикын үрэ дүн байгаа.

Национальна суглаан дээрэ хуулиин проект зүбшөөн хэлэлгэдэжэ үргэлжэлжэ байна.

Амаралгын үдэрэй хуудаһан

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ ҮГЭНҮҮД

Оронойнгоо бүхы арадуудтал адляар, буряад зон ашата Ленин багшаяа, тэрэнэй байгуулһан түрэл Коммунис партиие магтан дуулан байдаг.

Буряад арадай уран зохёолшо Хоца Намсараев иигэжэ шүлэглэн бэшэһэн:

Галта нарые гараараа заагаааш,
Манай багша Ленин эсэгэ.
Газар дэлхэйе шэнээр зохёоно,
Манай суута большевик парти.
Арад биднииие баатар
болгоош,
Манай багша Ленин эсэгэ.
Алтан оронииим жаргалаар
бүтээнэш,
Манай суута большевик парти.

Ульгэршэ, түүхэшэ Аполлон Тороев «Ленин багша» гэһэн ульгэр соогоо агуу багшала магтан иигэжэ домоглоно:

Бэрхэ түрэһэн багша,
Бэхи партияа ударидан,
Баатарнуудаа дахуулан,
Байлдаанда түлэн ороо...
Үргэн ехэ гүрэндэмнай
Үнэн хуули тогтоогоо.
Үгытэй хүдэлмэришэн зомнай
Үндын барандаа бодооо...

Арадай зохёолнууд болон ульгэр домогнуудһаа гадна, мүн жиирэй буряад зон — үбгэд, хүгшэд, залуу, дунда наһатаншье Ленинэй тогтооһон зол жаргалта түрэл Совет засагаа магтан дэмжэн хөөрэдэг. Тиихэ зуураа хуушанай дарлалта мүлжэлгын хархис засагые нюдөө үзэн хараан байдаг.

Хяагтын аймагаар нютаг хэлэ шэнжэлхэ даалгабаритайгаар ябахадаа, 1960 оной хабар бэшэжэ абаһан хоёр хөөрөө жэшээ баримта болгон харуулаһуу.

Бүрдэн нютагай ажаһуугша Г. Д. Дылгырова хүгшэн иигэжэ хөөрэнэ. «Урдань, хаанта засагай үедэ үгытэй ядуу зон хара хүлһөө адхажа, хатан, яһаа уяруулжа, түлиин зобоошо бэлэй.

Мүнөө Совет засагай үедэ үгытэй ядуу хүн зон эрдэм номтой болоно, өөрыгөө бүрин эрхые абаба гэшэб. Би бүхыдэнь лэ үзэжэ, хаража байналби даа».

Буряадай түрүүшын революционер Цыремпил Ранжуровай түрэһэн Сагаан Шулуута нютагай үбгэжөөл Н. Б. Батомункуев иигэжэ зугаална:

«Хаанта засагай үедэ үгытэй ядуу зон баяшуулда доромжолуулжа байгаа. Баяшуулай химдахан ажалые хэжэ ухэтэрээ ябаһан хүм. Тэрэ сагта үгытэй хүн, хүн бэшэ байгаа бшуу. Жаргалтай сагнай мүнөө ерээл байна. Зол жаргалта Совет оромнай улам дээшээ дэбжэжэл байна гэшэ. Тиин Совет засаг үнөө дээшэ дэбжэг, үнөө һайжараг лэ гэжэ юрөөжэ байдагби».

Ямар гүн удхатай үгэнүүд бэ! Энэ халаа түсгаар хэлүүлжэ бэшэгдэһэн мүрнүүд бэшэ, харин юрын хүнүүдэй хөөрэлдэжэ байхадаа хэлэһэн үгэнүүд.

Ц. БУДАЕВ.

ДУРАСХААЛТА БЭЛЭГ

Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоздо Волгоградай тракторна заводой бүтээһэн «ДТ-75» түхэлэй трактор абтаба. Энэ трактор юрын машина бэшэ байба. Юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, түс заводой комсомолшууд ВЛКСМ-эй алдарта 50 жэлэй ойе угтуулан, түсэбһөө гадуур энээниие бүтээһэн. Хоёрдохёор, Буряад оронной залуушуулай суглуулжа тушааһан түмэрэй хаядаһаар хэгдэһэн. Гурбадахи онсонь — бэлэг трактор.

Тракторай кабинын үүдэн дээрэ иигэжэ бэшэгдэһэн гаршагтай: **«Дзержинскиин нэрэмжэтэ Волгоградай заводой комсомолшуудһаа — Буряадай АССР-эй Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой эрхим механизатор, урданай комсомол Василий Маркович ЗОРКОЛЬЦЕВТО».**

Энэ дурасхаалта бэлэг-тракторые түрүү механизатор В. М. Зоркольцевто түс совхозой хүтэлбэрилэгшэд болон олонитэ баяр ёһололой оршон байдалда мүнөө үгэбэ.

В. БОРИСОВ

АМАРАЛТАДА ҮДЭШЭБЭ

Елена Клементьевна Брун — Буряадай АССР-эй культурын габьяата ажал ябуулагша гээд суутай һэн. Энэ зүдхэл ехэтэй, ажалай эрмэлзэлгэ, эдэбхи үүсхэлээр түгэлдэр эхэнэр, хэды наһажаал болобошье, олоной дунда гэгээрэл болбосоролой хүдэлмэри эсэшэ сусашагүйгөөр ябуулдагаараа онсо илгардаг һэн.

Һүүлэй 13 жэлэй туршада Елена Клементьевна Шэнэ-Заган госхоной библиотекые даагшаар ажаллаа. Госхоной ажалшадай дунда соёл сурталай хүдэлмэриие һайнаар ябуулһанай ашаар энэ үе соо түс библиотекын уншагшадай тоо 4 дахин олошоржо, 1300 хүн болоо.

Һаяхан «Заганский» колхозой гэшүүд, мүн аймагай соёл культурын хүдэлмэрилэгшэд Елена Клементьевна Бруниие хүндэтэйгөөр амаршалан, ута наһа, удаан жаргал юрөөн, ашата амаралтадань үдэшэбэ.

Б. ЖАМБАЛОВ.

Мухар-Шэбэрэй аймаг.

Манай ороной фотоклубуудай хабаадалгатай Бүхэсоюзна фото-выставкэ Улаан-Үдэдэ һаяшаг үнгэрэгдэһэн байна. Тэрэниие авиационно заводой Соёлой байшангай дэргэдэхи «Огонёк» гэжэ фотоклуб Ленинскэ комсомолой табин жэлэй ойдо зорюулжа эмхидхээ һэн.

ҺОНИРХОЛТОЙГООР ҮНГЭРӨӨ

Оронойнай 44 фотоклубай 33-ниинь түс выставкэдэ өөһэдынгөө хүдэлмэринүүдые табиһан байна. Улаан-Үдын фотоклубайхид жэлэй туршада оронойнгоо элдэб городуудһаа эльгээгдэһэн фотографинуудые суглуулжа байгаа юм. Тэдэнэй олонхинь совет залуушуулай ажабайдал харуулһан удхатай бэлэй. Тиимэһээ түс выставкэ «Оронойнай залуу наһан» гэһэн гаршаг доро үнгэргэгдөө. Эндэ табигдаһан олонхи фото-зурагууд зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмөөр, шадабаритай бэрхээр буулгагдаһан байгаа гэжэ нэн түрүүн тэмдэглэмээр.

Красноярск хотын фото-зурагай мастер Ю. Богдановай хүдэлмэринүүд бэрхэшээлтэйшье, хүндэтэйшье, геологуудай ажал хүдэлмэридэ зорюулагдаанхай. Энэ нүхэрэй «Катуниин хабшал соо» гэжэ зураг һайшаалай дипломдо хүртөө һэн.

Н. Суровцев (Волгоград), Е. Ткаченко (Челябинск), гэгшэд түрэл хотонуудайнгаа завод, барилга дээрэһээ хэһэн «Хүдэлмэришэ хүн», «Эдир наһан» гэһэн портредүүдые эльгээгээ.

Тиихэдэ мүн лэ жараад оной залуу наһанда зорюулагдаһан хүдэлмэри Мурманск хотоһоо нүхэр С. Борисов эльгээгээ. Баренцева далайн загаһаша хүбүүн тухай тэрэнэй «Вахта дээрэ» гэһэн зураг харагшадай анхарал татаһан байгаа.

1917 ондо Агуухэ Октябриин революцида хабаадалсаһан хуушанай «Аврора» крейсерэй матрос ябаһан нүхэрэй һонирхолтой хөөрөөе буулгаһан «Рассказ» гэжэ зураг Ленинградһаа нүхэр О. Болдырев эльгээгээ.

Выставкын залнуудаар спорт тухай олон стендүүд табигдаанхай байгаа. Энэнэшье зүйтэй гэшэ. Юуб гэхэдэ, Гренобльдо, Мехикэдэ үнгэргэгдэһэн олимпиин наадануудые тодо һонороор харуулһан зурагууд олон байгаа. Ленинградай фотомастер Н. Яковскаягай буулгаһан зураг выставкэ харагшадые һонирхуулха байха. Жэшээлхэдэ, ороной спортивно гимнастика басаган Наташа Ку[illegible]скаягай портрет удха түгэлдэр хэгдээнхэй.

Оронойнай фотоклубуудай Бүхэсоюзна выставкын дүн гаргажа, һууринуудынь хубаагаа. Тэрэнэй ёһоор, выставкын [illegible] дахи шатын дипломоор Лиепая[illegible] тын фотоклуб шагнагдаа. Мур[illegible]скын фото-буулгагшад хоёрдо[illegible] Улаан-Үдын Пионернүүдэй [illegible]шан гурбадахи шатын диплом[illegible] шагнагдаһан байна. Тиихэ[illegible] Улаан-Үдымнай «Огонёк» [illegible] фотоклуб «Советское фото» [illegible]налай Хүндэлэлэй дипломдо [illegible]төө.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Выставкын залнууд соо. 2. «Тунг[illegible] хүүгэд» гэһэн Л. Гельдерман (Мурманск) зураг. 3. Ленинградай фотомастер О. Болдыре[illegible] «Рассказ» гэһэн зураг.

Э. ЛАПИНАЙ **фото-текст.**

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ЗӨӨЛЭН „АЛТАН" ОРОЖО ЭХИЛЭЭ

Республика доторнай агнууриин хаһа эхилһээр тиимэшье үни болоогүй. Мүнөө жэл хэрмэн тон хомор. Хушын һамарай ургаса муутай жэл байжа, энэ ан ондоо гээшээ нүүшэбэ гээд ангуушад хөөрэлдэнэ. Яруунын, Баргажанай, Түнхэнэй бэрхэ ангуушад хэрмэн хомор гээд голхоронги байна. Теэд яахаб, бусад ангуулые бэдэрхэ хэрэгтэй. Булган, һолонго, үен, шэлүүһэн, үнэгэн Буряад оронойнай ой тайга, тала дайдаар олон ха юм.

Энэ үедэ республика доторнай 40 мянган түхэригэй ангай арһан тушаагдаа. Прибайкалиин аймагай эрхим ангуушан Николай Шангин агнууриин эхиниэи арбаад үдэрэй туршада 28 булга, 21 хэрмэ баряа. Мүн тэндэхи һайн дураһай ангуушад А. Кузнецов, Г. Белобородов гэгшэд 16 булга, 400 хэрмэ олзолһон байна.

Холын агнуурһаа һаянай мэдээн абтаагүй. Ангуушаднай ганзага дүүрэн олзотой ябаһай гээд хүлеэнэбди.

Г. КУРБЕТЬЕВ.

ШАСАРГАНА ХУРЯАЛГА

Буряад оронойнай баян дайдын хэшэгүүдэй дунда шасаргана жэмэс баһал дээхэнүүр һуури эзэлдэг байха. Тэрэнэй алтан шаргал үрэ жэмэсээр шанаһан кисель, үмда үухада али зэргэ хангалгүй, таатай зохид байдаг гээшэб! Энэ үрэ жэмэс хүнэй бэедэ ашатай туһатай каротин гэдэг бодосоор нэн баян Шасарганын тоһон олон янзын үбшэнһөө хамгаалха эмдэ ороодог. Мүнөө үеын медицинэдэ хэрэглэгдэнэ.

Шасаргана жэмэсые ашагтай һайнаар хэрэглэжэ, тэрэниие ургуулан хамгаалха, бии нөөсыень улам арьбадхан хүгжөөхэ талаар һүүлэй үедэ ниилээд хэмжээнүүд абтанхай.

Сэлэнгын аймагай Химнэ гол дээрэ шасарганын ургадаг 300 гектар талмайе түсхай совхоз эзэлдэг, ургасыень хамгаалан, үрэ жэмэсыень түүжэ, гүрэндэ тушаадаг болонхой. Мүн эндэ шэнэ газар дээрэ шасаргана тарижа ургуулна.

Шасарганын үрэ жэмэсые түүжэ хуряахань тиимэ амархан хэрэг бэшэ юм. Энэ жэмэс эшэдээ наалдажа ургадаг. Эгэ модонойнь хурса хадхууртай һэн тула жэмэсыень хүнэй гараараа бариад абаха аргагүй. Тэрэнэй хуряалгые үбэлэй хүйтэнэй эхилһэн хойно, эшыень сохижо, һэгсэржэ абадаг. Эгээл энэ үедэ Химнын совхоздо шасарганын хуряалга эхилэнхэй. Түс совхоз жэл бүри 100-гаад тонно шиимэ жэмэс гүрэндэ тушаадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Химнын совхозой хүдэлмэришэн Максим Данзановай шасаргана түүжэ байхыень харанат.

Е. ЗАХАРОВ.
АВТОРАЙ фото.

Холо, ойроһоо мэдээсэнэ

ВОРОТАДА — ГАНСАЛ БАСАГАД...

Басагад-вратарьнууд — иимэ юумэ хаана үзөө һэмта?

— Гандболиин наадада. Гандболиин ворота хамгаалагшад, эрхимүүдэй наадалгые манай совет спортдо дуратайшуул һаяар үзэжэ һонирхохо байна. Энэ наадалгаар Москвада эхэнэрэй уласхоорондын мүрысөөн үнгэргэгдэхэ. Энэндэ дэлхэйн чемпион — Венгриин суглуулагдамал команда, дэлхэйн экс-чемпионконууд — Румыниин гандболистнууд, Болгариин, ГДР-эй, Польшын болон СССР-эй суглуулагдамал командануул хабаадалсаха юм.

Түс мүрысөө үнгэргэхэ эмхидхэлэй комитедэй заседаниие СССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи хэблэлэй талаар комитедэй түрүүлэгшэ Н. А. Ми[illegible] үнгэргэбэ. Тэндэ иимэ шиид[illegible] абтаа гэбэл: мүрысөөнэй наадалгануудые Лужникын [illegible]тын байшан соо декабриин [illegible] 22 хүрэтэр ябуулха. Дек[illegible] 20-до наадалгагүй, бусад [illegible] үдэрэйнь туршада наадаха [illegible] Мүрысөөнэй судьянуудаар [illegible]гаан оронһоо арбитрнууд ур[illegible]хай. Мүрысөөндэ илажа г[illegible] командануудай спортсме[illegible] болон тренернүүдтэ «О[illegible] журналай байгуулһан шаг[illegible] медальнууд, кубок барюул[illegible] Энэ наадалай дурасхаалда [illegible]хай значогууд, почтово [illegible]нууд, открыткануу гарг[illegible] байна.

(ТАСС)

СПОРТДО ДУРАТАЙШУУЛДА...

Үдэр хоног үнгэрхэ бүри үбэлэй хүйтэн амисхаал шангадажа байна. Энэ үедэ физкультура болон спортдо дуратайшуулай хэхэ, бэлдэхэ юумэн угаа олон байдаг. Ямар сана, тулгуур яажа шэлэжэ абахаб, ямар хэрэгсэл тэдээндэ хэрэгтэйб? Конькинуудые хурдан байхаар тааруулха хэрэгтэй бшуу.

Эдэ болон бусад олон асуудалнуудта харюу үгэхэ «Спорт» гэжэ календарь гоё һайханаар шэмэглэгдэн хэблэгдэбэ. Энэ календариие политическэ литературын хэблэл 1969 ондо зорюулан бэлдэбэ. Энээниие хэблэлдэ бэлдэлгэдэ эрдэмтэд, һорёошод, мэдээжэ спортсменүүд, журналистнууд хабаадалсаһан байна. Авторнуудайнь — дунда манай эли мэдээжэ чемпионууд болон рекордсменүүд, спортын габьяата мастернууд В. [illegible]мель, В. Попенченко, И. [illegible]ков, П. Болотников, Л. М[illegible] Ю. Титов, Д. Иванов, Р. [illegible]ва, С. Бойченко, А. Фирсо[illegible]шэд бии.

Түс календарь хадаа С[illegible] эй болон гадаадын орон[illegible] спортын һонинтой уншаг[illegible] танилсуулха. Мүн му[illegible] урдыншье чемпионууд [illegible] һонирхолтойгоор эндэ [illegible] дэнхэй. Эхилжэ байгаа [illegible] сменүүдтэ тон шухала ту[illegible]жа болохо матерналнууд [illegible] Спортын дүй дүршэлтэй [illegible]тернууд өөһэдынгөө зүбш[illegible]дые эдир хоккеистнүүдтэ [illegible] үһанда тамарагшадта, [illegible]листнууд болон урилдаа[illegible] зорюулна. Мүн энэ кале[illegible] соо туристнууд, ангууша[illegible] гаһашадшье мартагдаагүй.

(ТАСС)

ДОЁОДОЙХОН ҮБГЭН *(Онтохон)*

Доёодойхон үбгэн доён хубхай дала оложо, хамараа булга шаа гаад, шүлэараа тэрэнээ бүдаба ха. Тиигээд тэрэ хангай хара тогоотон айлда орожо, далаа һугабшалаад гэртэ, газаа ябасагааба.

Гэрэй эзэн тэрэниие хайрлажа:

— Үбгэжөөл, та тэрэ хубхай далаа һугабшалаад яахаяа зобоно гээшэбта? Хангай хара тогоон соомнай хэжэрхигты, — гэбэ.

— Хангай хара тогоонтнай далыем эдижэрхихэгүй юм гү? — гэбэ Доёодойхон үбгэн.

— Хэрбээ эдижэрхёо һаань, хамаагүй, тогооеым абаарайгты, — гэбэ ха, гэрэй эзэн.

— Зүйтэй юм байна, — гээд, Доёодойхон үбгэн хубхай далаа хангай хара тогоон соонь хэбэ.

Үглөөгүүр бодоходонь, хубхай далань үй бута һурэшэһэн байба. Өөрөө һуни бодожо, хубхай далаяа бута сохижорхиһон Доёодойхон үбгэн:

— Хангай хара тогоонтнай далыем үй бута сохижорхёо. Энэ тогоогоо үгэгты! — гэжэ ганирба.

Тэрэ айлайхи Доёодойхон үбгэндэ хангай хара тогоогоо үгэбэ ха.

Доёодойхон үбгэн хангай хара тогооень абаад, ганса хара хонитой айлда оробо. Хангай хара тогоогоо һугабшалаад, тэрэ гэртэ газаа ябасагааба.

Гэрэй эзэн тэрэниие хайрлаад:

— Үбгэжөөл, тэрэ тогоогоо тэндэ табижархигты, — гэбэ.

— Ганса хара хонинтнай тогоогым эбдэжэрхихэгүй юм гү? — гэбэ Доёодойхон үбгэн.

— Эбдэжэрхёо һаань ганса хара хониемни абаарай, — гэбэ гэрэй эзэн.

— Зүйтэй юм байна, — гээд, Доёодойхон үбгэн хангай хара тогоогоо үүдэнэйнь хажууда табижархиба.

Үглөөгүүр бодоходонь, хангай хара тогоониинь бутаршаһан байба. Өөрөө һуни бодожо, тогоогоо бута сохижорхиһон Доёодойхон үбгэн:

— Ганса хара хонинтнай тогооеым эбдэжэрхёо. Хонёо намда үгэгты! — гэжэ ганирба ха.

Тэрэ айлайхи ганса хара хонеё Доёодойхон үбгэндэ үгэхэ баатай болобод.

Доёодойхон үбгэн ганса хара хониень абажа, зуун сагаан хонитой айлда оробо. Ганса хара хонёо хүтэлөөд, тэрэ айлай газаа, гэртэ ябасагааба ха.

Гэрэй эзэн:

— Үбгэжөөл, та ганса хара хонёо зуун сагаан хонии соомнай табижархинт, — гэбэ.

— Зуун сагаан хонидтнай ганса хара хоним алажархихагүй юм гү? — гэбэ Доёодойхон үбгэн.

— Алажархёо һаань, зуун сагаан хонидымнай абаарай, — гэбэ гэрэй эзэн.

Доёодойхон үбгэн ганса хара хонёо зуун сагаан хонии соонь табижархиба.

Үглөөгүүр бодоходонь, ганса хара хониниинь үхэшөөд байба. Өөрөө һуни бодожо, ганса хара хонёо алажархиһан Доёодойхон үбгэн:

— Зуун сагаан хонидтнай ганса хара хоним алажархёо. Зуун сагаан хонидоо намда үгэгты! — гэжэ ганирба.

Тэрэ айлайхи зуун сагаан хонидоо Доёодойхон үбгэндэ үгэхэ баатай болобо.

Доёодойхон үбгэн зуун сагаан хонидынь абажа, урдаа туугаад, харгыгаар дуулажа ябаба ха. Тэрэнэй урдаһаа нэгэ хүн ерэжэ:

— Эй, үбгэжөөл, юун гэжэ дууланат? — гэбэ.

— Зуун сагаан хонидоо алажа, мяхан болдог бодхожо, шуһан горхо урадхажа, арһан тала дэлгэхэм гэжэ дууланаб даа, — гэбэ Доёодойхон үбгэн.

— Тингэхэгүйш даа, үбгэжөөл. Дэмыл хооһоор дууланаш, — гэбэ уулзаһан хүн.

— Тингээ һаам, юу үгэхэбши? — гэбэ Доёодойхон үбгэн.

— Хамаагүй, халюун дахаа үгэхэб, — гэбэ уулзагша хүн.

Доёодойхон үбгэн зуун сагаан хонидоо алажа, мяхан болдог бодхожо, шуһан горхо урадхажа, арһан тала дэлгэжэ, тэрэ хүнэй халюун даха абажа, хоёр басагатай айлда оробо. Халюун дахаа һугабшалаад, гэртэ, газаа ябасагааба ха.

Гэрэй эзэн тэрэниие хайрлажа:

— Үбгэжөөл та халюун дахаа тэндэ табижархинт, — гэбэ.

— Дахыем хоёр басагадтнай хайшалжа, хахалжархихагүй юм гү? — гэбэ.

— Басагадаймнай дахыетнай хайшалжархёо һаань, хоёр басагымнай абаарайгты, — гэбэ гэрэй эзэн.

Доёодойхон үбгэн халюун дахаа гэртэнь табижархиба. Үглөөгүүр бодоходонь, халюун дахань таһар удар хайшалагдашанхай байба. Өөрөө һуни бодожо, халюун дахаа хайшалжархиһан үбгэн:

— Басагадтнай халюун дахыем таһар хайшалжархёо. Хоёр басагаа намда үгэгты! — гэжэ ганирба ха.

Тэрэ айлайхи хоёр басагаа Доёодойхон үбгэндэ үгэхэ баатай болобол даа.

Доёодойхон үбгэн хоёр басагынь абажа, гэртээ бусажа ерэбэ.

Хоёр басагад гүүнэй улаан буза нэрэжэ, хатуу хара архи харьялгаба.

Доёодойхон үбгэн хоёр басагадай нэрэһэн хатуу хара архи уужа, һогтоод, дуулажа оробо:

— Хооһон хубхай дала оложо, хангай хара тогоо абаа һэм. Хангай хара тогоогоо өөрөө эбдэжэрхёод, айлай ганса хара хони абаа һэм. Ганса хара хонёо өөрөө алажархёод, нэгэ айлай зуун сагаан хони абаа һэм. Зуун сагаан хонидоо алажа, мяхан болдог бодхожо, шуһан горхо урадхажа, арһан тала дэлгэхэм гэжэ нэгэ хүнтэй боосолдоод, боосоогоо эдижэ, халюун дахыень абаа һэм. Халюун дахаа өөрөө хайшалжархёод, энээхэн хоёр басагатай болоо һэм. Хи-хи-хи... Одоо шадаал байнаб даа.

Доёодойхон үбгэнэй иигэжэ дуулахада, хоёр басагад тэрэнэй мэхэ гохые мэдэжэ, дары түргэн гэртээ харишабад ха.

Гансаараа үлэһэн Доёодойхон үбгэн дуугаа дуулажал һуугаа юм һэн гэхэ.

Ф. ЦЫДЕНЖАПОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй Центральна Комитедтэ СССР-эй уран зурагшадай съездын эльгээһэн бэшэг. Совет уран зурагшадай гурбадахи съездын материал. «Ажалай ленинскэ вахтада» гэһэн гаршаг доро информацинууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: республикын арадай хинагшадай ажал хүдэлмэридэ зорюулагдаһан [illegible]хай хуудаһан.

Гурбадахи хуудаһанда: Ха[illegible] саанаһаа эбтаһан мэдээсэлн[illegible] А. Соктоевой рецензи. «Ха[illegible] тушаа В. И. Ленинэй һурга[illegible] хүгжэлтэ» гэһэн П. Кондрато[illegible] статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Н[illegible] нютагай һонин. «Хэблэл т[illegible] В. И. Ленинэй һургаалай хүг[illegible]тэ» гэһэн статьягай түгэс[illegible] Соносхолнууд.

Редактор
Ц. Н. ЦИБУДЕ[illegible]

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-5[illegible] приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора [illegible] 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-7[illegible] отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-3[illegible] 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности [illegible] строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-5[illegible] культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, [illegible]формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машин[illegible] бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Со[illegible]те Министров БурАССР.

Н-03838. Зак. № 117[illegible]